

යලි පදිංචි කිරීම සැලසුම් කිරීමේ ලේඛනය

යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම

නුවර එළිය - බදුල්ල මහා මාර්ගය (A005)
ණය අංකය - 2217. SRI

ශ්‍රී ලංකා ජාතික මහා මාර්ග අංශ
ව්‍යාපෘතිය

සකස් කරන ලද්දේ :

මහා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය

මහා මාර්ග හා මාර්ග සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය.

පටුන

පිටු

1 - 4	විධායක සාරාංශය	(File 1)
5 - 7	ව්‍යාපෘතිය	(File 1)
8 -11	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ බලපෑම්	(File 1)
12 15	බලපෑමට ලක්වන ජනගහනයේ සමාජ ආර්ථික පැතිකඩ	(File 1)
16 - 19	තොරතුරු ව්‍යාප්තිය, උපදේශනය, සහභාගිත්ව ප්‍රවේශ සහ අනාවරණ අවශ්‍යතා	(File 1)
20 - 23	උක්ගැනවිලි සහන යාන්ත්‍රණය	(File 1)
24 - 25	ප්‍රතිපත්ති හා නීති රාමුව	(File 2)
26 - 27	හිමිකම්	(File 2)
31 44	ඇමුණුම් II 7 A (Matrix)	
37 - 39	යලි පදිංචි කිරීමේ අයවැය සහ මුදල් යෙදවුම් සැලැස්ම	
40 - 44	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය සටහන	
28 - 30	නිවාස හා පදිංචිය අළුත් තැනක යලි පිහිටුවීම	
31 - 36	ආදායම් යලි යථා තත්වයට පත් කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය	
45 - 52	ආයතනික රාමුව	
53 - 57	නියාමනය සහ ඇහැයීම	
58 - 59	වගු A, B	
60	10A	

විධායක සාරාංශය

1. මෑත වර්ෂ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වාහන ගමනා ගමනයේ පරිමාව සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩි වී ඇත. දැනට පවතින මාර්ග පද්ධතිය, මේ අවස්ථාවේ ඇති වාහන ගමනාගමන පරිමාවට සරිලන සේ සැලසුම් කර නැති අතර, එය ප්‍රමාණවත් නොවන බව දැනට ඔප්පු වී ඇත. ජාතික මහා මාර්ග අංශ ව්‍යාපෘතිය (NHSP) ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව අනුග්‍රහය යටතේ විශාලජාතික මහා මාර්ග ජාලයක් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් මේ තත්වය නිවැරදි කිරීමට ඉලක්ක කරයි. වෙනත් වැඩිදියුණු කිරීම් සහිතව පුළුල් කරනු ලබන නුවරඑළිය, බදුල්ල මහා මාර්ගය මේ ජාලයේ කොටසකි.
2. කි.මී. 49.9 දිග නුවරඑළිය, බදුල්ල මහා මාර්ගය පළාත් දෙකක් යාකරයි. පළමු කොටස මධ්‍යම පළාතේ නුවරඑළිය සිට හත්ගල දක්වාද, ඉතිරි කොටස හත්ගල සිට බදුල්ල දක්වා ඌව පළාතේ ද වී තිබේ. කුඩා නගර කිහිපයකක් හරහා යන මේ මාර්ගය වැඩි වශයෙන් පසු කරන්නේ කඳු හා වනගත ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වේ.
3. මේ මාර්ගය පළල් කිරීම මේ ප්‍රදේශවලට විශාල වශයෙන් ප්‍රයෝජන ලබාදේ. ජනයා, බඩු සහ සේවාවන් එහා මෙහා ලෙහෙසියෙන් ප්‍රවාහන කිරීමේ හැකියාව ආර්ථික සංවර්ධනයට ඇති ප්‍රධාන බාධකයෙන් ඉවත් කරයි. මාර්ගය දෙපස ජීවත්වන ග්‍රාමීය ප්‍රජාව සඳහා වෙළඳපොළට, පාසැල්වලට, ආරෝග්‍ය ශාලාවලට සහ වෙනත් පොදු සේවාවන්ට ඇති ප්‍රවේශයන් මෙයින් වැඩිදියුණු වේ. ඒ අතරම නව රැකියා අවස්ථා ද බිහිවේ.
4. අවශ්‍යම ධනාත්මක අංශ මෙහි තිබියදීත් මාර්ග සංවර්ධන කටයුතු මේ මාර්ගය දෙපස ජීවත්වන ජනතාව කෙරෙහි සමහර අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. සමහරුන්ට ඔවුන්ගේ ගෙවල්, ඉඩම්, ජීවනෝපායන් අර්ධ හෝ සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි විය හැකි අතර, ඔවුන්ට අවිනිත ස්ථානයකට යාමට ද සිදුවිය හැකිය. මේ ව්‍යාපෘතියෙන් බලපෑම් ඇතිවන මුළු ගේ දොර සංඛ්‍යාව 1401 කි.
5. ව්‍යාපෘතියට අවශ්‍ය වන ඉඩම් ප්‍රමාණය පරිච්ඡේද 14441 කි. මාර්ගය දෙපසම රජයේ ඉඩම් ඇත. මේ ඉඩම් ප්‍රමාණය අවශ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් 45.8% සපුරාලයි. සමහර පාසැල්, පන්සල් සහ සුසානභූමි පුරා සහ පොදු ඉඩම් වලට බලපෑම් ඇති වේ.
6. මේ යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම, මෑතකදී සාකච්ඡා කරන ලද විස්තරාත්මක පිරි සැලසුම, අනුරේඛන පිටපත් හා කුලී නිවාස ලැයිස්තුව සැලකිල්ලට ගෙන, 2005 දී සකස් කරන ලද යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම යාවත් කාලීන කරයි. එය 2008 මාර්තු මාසයේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය (RDA) විසින් කරන ලද ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීමේ සම්කෂණය, කේෂ්ත්‍ර වාරිකා, බලපෑම්වලට ලක්වන ජනයා සහ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා සහ අදාළ නිලධාරීන් සමඟ කරන ලද රැස්වීම් පදනම් කර ගෙන සැකසී ඇත.

7. සමීක්ෂණවලට පෙර ව්‍යාපෘතිය ගැන හිමිකම් යෝජනා පෙළ, සහ බලපෑම් විලට ලක්වන ජනයාට අදාල වෙනත් දේ පිළිබඳව, ඔවුන්ට විස්තර කරදීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී. අදාල විස්තර ඇතුළත් පත්‍රිකාවක් ද, බෙදා හරින ලදී. මේ තොරතුරු බෙදා ගැනීම හා තොරතුරු ලබාගැනීමේ ප්‍රවේශය, බලපෑම් වලට ලක්වූ ජනයාගෙන් තොරතුරු ලබාගැනීම පහසු වීමටද, නැවත පදිංචි කිරීම ගැන ජනතාව අතර තිබූ බිය නැති කර ගැනීමට ද ඔවුන්ට ඉවහල් විය.
8. බලපෑමට ලක්වන පවුල් 1401 ක් වැඩි ප්‍රමාණයක ගෘහමූලිකයෝ පිරිමි වෙති. ඔවුන්ගේන් වැඩි දෙනෙක් වයස 41 60 දක්වා වන අය වන අතර ඔවුන්ගෙන් 90% කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් විවාහකය.
9. බලපෑමට ලක්වන මුළු ගොඩනැගිලි සංඛ්‍යාව 846 කි. මෙයට අර්ධ වශයෙන් බලපෑමට ලක්වන ගොඩනැගිලි 512 ක් ද ඇතුළත්ය. මෙයට අමතරව, වානිජ ගොඩනැගිලි 144 ක් හා නිවාස 03 අළුත් ස්ථානයක පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය ඇත. කෘෂි ඉඩම් හිමිකරුවන්ට ඇති බලපෑම එතරම් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් නැත. මෙහි බඳුකරුවන් 48 දෙනෙක්, කුලී නිවැසියෝ 72 දෙනෙක් සහ අනවසරකරුවන් 72 දෙනෙක් මෙහි සිටිති. නිත්‍යානුකූල අයිතිය සහිත නිවාස 1401 කි. තවත් 131 දෙනෙකු අයිතිය ප්‍රකාශ කලත් ඔවුන්ට නිත්‍යානුකූල අයිතියක් නැත. සමීක්ෂණයේදී අවදානම් සහිත පවුල් 125 ක් හඳුනාගෙන ඇත. මේ අවදානම් සහිත පවුල්වලින් පවුල් 22 ක් මූල්‍ය සහායක් නැති කාන්තා මූලික වන අතර, පවුල් 14 න් ඉතා දිළිඳු හා 12 ඉතා මහළු ගෘහමූලිකයන් වෙසෙන පවුල් වෙති.
10. මේ ව්‍යාපෘතිය බලපෑමට ලක්වූ අය සහ වෙනත් පාර්ශ්වකරුවන්ට ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම හා ඔවුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම දිගටම කරගෙන යන ලදී. මේ මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කරන අදියරවලදී උපදේශන රැස්වීම් කිහිපයක්ම පවත්වා ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ තොරතුරු ඔවුන්ගේ හිමිකම් සහ වෙනත් විස්තර ජනයාට ලබාදීමට පියවර ගන්නා ලදී. මේ රැස්වීම් ජනයාට ඔවුන්ගේ ඕනෑම චාකම් ප්‍රකාශ කිරීමට ද, ව්‍යාපෘතිය නිසි ලෙස තේරුම් ගැනීමට ද සහ සැක හා බිය තුරන් කර ගැනීමටත් ඉවහල් විය. මෙයට අමතරව, තොරතුරු පත්‍රිකා පුළුල් ලෙස බෙදා හරින ලදී. තවත් උපදේශන රැස්වීම් සහ වෙනත් රැස්වීම් ක්‍රියාත්මක කාලය තුළදී පවත්වනු ලැබේ. පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා සහ සම්බන්ධීකරණය පහසු කිරීම සඳහා උප කාර්යාලයක් මහනුවර පිහිටුවා ඇත.
11. බලපෑමට ලක්වූ ජනයා සහ කණ්ඩායම් අතර අතප්තීමත් තත්වයට පත්වන අය ගැන කටයුතු කිරීමට, බලපෑමට ලක්වන ජනයා, කාන්තාවන් සිවිල් සමාජ සාමාජිකයන්ගේ ප්‍රමාණවත් නියෝජනය සහිතව දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවක් පත් කරනු ලැබේ. මේ කමිටුව ක්‍රමවත්ව රැස්වීම් වාර්තා තබා ගෙන, ඉදිරිපත් වූ දුක් ගැනවිලි හා ඊවා ලබාදුන් සහන පිළිබඳ තොරතුරු ඇතිව පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. දුක් ගැනවිල්ලක් ඉදිරිපත් කිරීමේ කාර්ය සරල ලෙස තබා ගනු ලැබේ. ඉහත සඳහන් කමිටුවේ තීරණවලට එකඟ නොවන අයට විසඳුමක් ලබා ගැනීමට ඉහල නිලධාරීන් වෙත යාමේ අයිතිය ඇත.

12. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත හා වන්දි ගෙවීම සහ යළි පදිංචිකිරීමට අදාළ නීති වලට අමතරව, 2001 දී ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ආධාර ඇතිව සකස් කරන ලද ජාතික නිරූපණයක යළි පදිංචිකිරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇත. මේ ප්‍රතිපත්ති හා යළි පදිංචි කිරීමේ රාමුවේ ඇති පරිදි යන කරුණු වලට අනුකූලව බලපෑම් වලට ලක්වූ සියළු දෙනාගේ නැතිවූ සම්පත්වලට වන්දි ගෙවීම සහ ජවනෝපායන් නැවැත් ඇති කරදීම /වැඩි දියුණු කර දීම ව්‍යාපෘතිය විසින් කරනු ලැබේ. නීතිමය හිමිකම නැතිකම බාධාවක් නොවන්නේය. ඇති වූ සියළුම වර්ගයේ පාඩු පදනම් කරගෙන, බලපෑමට ලක්වන සියළු දෙනාටම වන්දි ගෙවීම සඳහා පරිපූර්ණ හිමිකම් න්‍යායයක් සකස් කරනු ලැබ ඇත. කාන්තා මූලික ගෘහමූලිකවලට විශේෂ ගෙවීමක් කිරීමට විධි විධාන ඇත. හිමිකම් දරන්නන්ට හිමිකම්ට සුදුසුකම සඳහා ඇති අන්තිම දිනය ඉඩම් අත්පත් කිරීමේ පනත යටතේ නිවේදනය කළ දිනය වේ. හිමිකම නැති අයට එම දිනය 2008 මාර්තු 15 දා වේ. මේ දිනට පසු අනවසරයෙන් පදිංචි වන අයට වන්දියක් හෝ වෙනත් නැවත පදිංචිකිරීම සඳහා වන ආධාර වලට හිමිකම් නැත.

13. අළුත් තැනකට යැවිය යුතු බලපෑම්වලට ලක්වන ජනයාට විකල්ප තැනක් ඇත .

- (1). සිටි ඉඩමේම තවත් තැනක පදිංචිය.
- (2). ඔවුන් විසින්ම තෝරා ගන්නා තවත් තැනක පදිංචිය.
- (3). ව්‍යාපෘති කළමනාකාර ඒකකය විසින් මේ සඳහා සකස් කර ඇති භූමියේ පදිංචිය. සියළු හිමිකම් වලට ගෙවීම් කිරීම අවසාන කිරීමෙන් පසු මිස, ඔවුන් විමට බලපෑමක් කරන අවශ්‍යතා තක්සේරු සමීක්ෂණයක් කර බලපෑම් වලට ලක්වන අය සමඟ සාකච්ඡා කොට ආදායම් මාර්ග යථා තත්වයට පැවැත්වීමේ වැඩ සටහනක් දියත් කරනු ලැබේ.

14. වන්දි ගෙවීම, නව තැනක පිහිටුවීම, ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීම, පරිපාලන වියදම් මානනය සහ ඇගයීම් ද ඇතුළුව ඇස්තමේන්තු ගත මුළු වියදම රුපියල් මිලියන 10796 කි.

15. කාලසීමාවක් සහිත ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැඩ සටහනක් සකස් කර ඇත. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාලය 2007 ජුනි සිට මැයි 2010 දක්වා වූ මාස 36 කි. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමක් නැති පෙදෙස්වල හැරෙන්නට අනෙක් ප්‍රදේශවල සිටිල් ඉංජිනේරු කටයුතු ආරම්භ කිරීමට පෙර ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම හා යළි පදිංචි කිරීම අවසන් කරනු ලැබේ.

16. මහා මාර්ග හා මාර්ග සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය යටතේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වේ. සමස්ථ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධීකරනය කිරීම සහ ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අධීක්ෂණය සඳහා ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයක්, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් පිහිටුවා ඇත. පහත සඳහන් නියෝජිත ආයතන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවලි කෙරෙහි ඉතා කිට්ටුවෙන් සම්බන්ධ වී ඇත. පරිසර හා සමාජ අංශය (ESC), ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදෙශක

(CSC, DSC) ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය (CEO), සහ මිනුම් සහ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව, බලපෑමට ලක්වන අය සෑම අදියරකදීම මේ කිට්ටුවන් සම්බන්ධ වෙති.

17. මානනය අභ්‍යන්තරව සහ බාහිරව යන දෙආකාරයෙන්ම සිදුවේ. අභ්‍යන්තර මානනය, පරිසර හා සමාජ අංශය ESC, CSC ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය (CEO) සහ ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශන ආයතනවලට ආධාර සහිතව මූලිකව ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය විසින් කරනු ලැබේ. එයට අමතරව, ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන්, කේන්ද්‍රීය කණ්ඩායම් සමඟ සහ වෙනත් සමාජ පර්යේෂණ ක්‍රම භාවිතා කරමින් ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක මානනයක් පවත්වනු ලැබේ. යළි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ ස්වාධීන යථා දර්ශනයකින් ලබාදීම සඳහා නැවත පදිංචි කිරීම ගැන විශේෂඥයකු යොදවා ගනු ලැබේ. මානනයේ යොමුව වන්නේ නිවැරදි කරගැනීමේ කාර්යයන් කල් ඇතිව කර ගැනීමට හැකිවන සේ නැවත පදිංචි කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීම නිසි මහට පැමිණ තිබේ දැයි තහවුරු කර ගැනීම සඳහාය.
18. අන්තිම වශයෙන්, මේ ව්‍යාපෘතිය සමහර අයට බලපෑමක් ඇති කලත්, ඔවුන් එය ධනාත්මක ලෙස දකින බව සැලකිල්ලට ගතයුතුය. මේ මාර්ගය පුළුල් කිරීම සැලසුම් කර ඇත්තේ ආර්ථික බලපෑම් අවම වන හා විශාල බාධා ඔවුන්ට ඇති නොවන ක්‍රමයකටය. ඔවුහු මේ ව්‍යාපෘතිය දකින්නේ ඔවුන්ට ඉතා හිතවත් ව්‍යාපෘතියක් ලෙසය.

පරිච්ඡේද අංක 1

ව්‍යාපෘතිය

හැඳින්වීම :

1.1 මේ යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම සකස් කර ඇත්තේ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ නිරූපණයක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය (1995) සියළු NHSP යලි පදිංචි කිරීමේ සඳහා සකස් කරන ලද හා ඒවාට යෝග්‍ය අනුමත යලි පදිංචි කිරීමේ රාමුවට, අදාළ ණය ප්‍රඥප්තිය නිරූපණයක නැවත පදිංචි කිරීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය (2001) සහ යලි පදිංචි කිරීම පිළිබඳ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අත්පොත (1998) ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මෙහෙයුම් අත්පොත, බැංකු ප්‍රතිපත්ති, සහ මෙහෙයුම් අත්පොත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පිළිවෙල (2006) අනුකූලතාවයක් ඇතිවය. මේ සැලැස්ම මෑතකදී සම්පූර්ණ කරන ලද විස්තරාත්මක මුලු සැලැස්ම ඉදිරි අනුරේඛනය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ නැවත පදිංචි කිරීමේ මිනුම් සහ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, 2006 පැවැත්වූ සමාජ ආර්ථික පර්යේෂණ සැලකිල්ලට ගෙන 2005 දී සකස් කරන ලද නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම යාවත් කාලීන කරයි.

1.2 යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම ඇතිවිය හැකි අහිතකර ව්‍යාපෘති බලපෑම් ලිහිල් කිරීම සඳහා සැකසුම් කර ඇත. එය නුවරඑළිය - බදුල්ල මහා මාර්ගයේ අහිතකර බලපෑම් ලිහිල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පිළියම් සහ මේ පියවර ක්‍රියාත්මක කල යුත්තේ කෙසේද?, කටදාද?, සහ කවුරුන් විසින් ද, යන්න ලුහුඬින් පෙන්වා දෙයි. නුවරඑළිය - බදුල්ල මහා මාර්ගය (A005) ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ආධාර ලබන දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ජාතික මහා මාර්ග අංශ ව්‍යාපෘති යටතේ ඇති උප ව්‍යාපෘති කිහිපයකින් එකකි.

ව්‍යාපෘති විස්තරය :

1.3 කි.මී. 49.9 ක් දිග නුවරඑළිය - බදුල්ල මහා මාර්ගය පළාත් දෙකක් හරහා යයි. පලමු කොටස කි.මී. 9.25 නුවරඑළියේ සිට හග්ගල දක්වා මධ්‍යම පළාතේද, ඉතිරි කොටස උච්ච පළාතේ ද, වේ. කුඩා නගර කිහිපයක් හැරෙන්නට වැඩි වශයෙන් මේ මහා මාර්ගය යන්නේ කැලෑ සහිත ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ හරහාය.

1.4 මහා මාර්ගය වැඩි දියුණු කිරීමට පාර පළල් කිරීම (සමහර කොටස්වල), පදික මහ, හා ජලපවාහන වැඩ වංගු නිවැරදි කිරීම සහ දැනට පවතින කොටසේ වැඩි දියුණු කිරීමට නොහැකි කොටස් නැවත අවශ්‍ය ලෙස සැදීම, යන වැඩ අයත් වේ. මේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා පිළිගන්නා ලද පුළුල් කිරීමේ ප්‍රමිතිය මීටර් 9 කි.

1.5 මේ ව්‍යාපෘති මාර්ගය

- (1). මේ ප්‍රදේශයේ අවධානයට ලක් කරයි. ගමනා ගමනයේ සහ ප්‍රවාහනය පහසු කරයි.
- (2). මාර්ගය දෙපස ජීවත්වන ප්‍රජාවට, වෙළඳ පොළට, පාසැල් වලට, ආරෝග්‍ය ශාලාවලට සහ වෙනත් පොදු ස්ථානවලට වඩා හොඳ ප්‍රවේශයක් ලබා දෙයි.
- (3). නව රැකියා අවස්ථා බිහි කරයි.

1.6 මේ මාර්ගය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වන්නේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියයි.

යළි පදිංචි කිරීමේ බලපෑම් :

1.7 මේ ව්‍යාපෘතියේ පිරි සැලැස්ම සකස් කර ඇත්තේ පාර ඔස්සේ ජීවත්වන ජනයාට බලපෑම මහ හැරෙන/බලපෑම් අවම වන ලෙසටය.

2007 ඔක්තෝම්බර් මාසයේ අවසන් කරන ලද විස්තරාත්මක සැකසුම ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයේ තවදුරටත් මද අඩුවීමක් ඇති කරන ලදී. පෙර යෝජනා වූ පාරේ පළලද මඳකින් අඩු විය. පළමු සැලසුමේ පාරේ පළල මීටර් 14 16 දක්වනා වූ අතර දැන් එය මීටර් 11 කි. එසේ වුවත් මීටර් 6.4 ක් වූ රිය මාර්ගයේ පළලේ වෙනසක් වීමක් සිදුවී නැත.

1.8 පාර කෙලින් කිරීම සඳහා කලයුතු සුළු වෙනස් කිරීමක් හැරෙනකොට වැඩි දියුණු කිරීම් කරනු ලබන්නේ දැනට පවතින මාර්ගය සතු කොටසේ නිසා, විශාල ප්‍රමාණයේ අවතැන් වීමක් සිදු නොවනු ඇත. පටු බිම් තීරු පමණක් අත්පත් කර ගන්නා අතර, ජනයාට වැඩියෙන් නැති වන්නේ ඔවුන්ගේ ඉඩම්/නිවාස/ව්‍යාපාර ගොඩනැගිලි වල ඉදිරිපස කොටසය.

1.9 ව්‍යාපෘතිය ගෘහ 1401/ජනයා 8050 කට (පිරිමි 3516, ගැහැණු 3534) බලපායි. පුද්ගලික ඉඩම් වලින් වැඩි වශයෙන් බලපාන්නේ පදිංචි ඉඩම් වලටය. (35/6%) , ඊළඟට වානිජ ඉඩම් වලට බලපානු ඇත (7.3) තේ වතු වලට ද බලපෑමක් ඇත. ගෙවල් වලට වානිජ ගොඩනැගිලි වලට සහ වගා වලට සහ ගස්වලට වන බලපෑම් නිසා බලපෑමට ලක්වන අයට බලපෑම් ඇති කරයි. ව්‍යාපාර කටයුතු 242 කට බලපානු ඇත. බොහෝ සෙයින් බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර වලින් 14 ක් වෙනත් ස්ථානයක පිහිටුවිය යුතු අතර, අනෙක් ව්‍යාපාර, ඒවා පිහිටි භූමියේම තවත් තැනක නැවත ගොඩ නැගීම අවශ්‍යය. බලපෑමට ලක්වූවන් වඩා කැමති විකල්පය ද මෙයයි.

1.10 පාර දිගේ ඇති පොදු ඉඩම් පාසැල් ඉඩම්, ක්‍රීඩා භූමි, සුසාන භූමි සහ විහාර භූමි පෙලක් බලපෑමට ලක් වේ. බලපෑමට ලක්වන වෙනත් රැහැන් මාර්ග ජල සැපයුම් නල, බස් නැවතුම් පොලවල්, වාරිමාර්ග ඇලවල් සහ පොදු කාර්යාල ගොඩනැගිලි අයිතිවේ.

යලි පදිංචි කිරීමේ අරමුණු :

1.11 මේ නැවත පදිංචි කිරීමේ අරමුණු වන්නේ බලපෑමට ලක්වන අයට වන්දි ගෙවීමේ සහ පුනරුත්ථාපන යෝජනා පෙලක් මගින් නැතිවන ගොඩනැගිලි නැවත ඉදිකර දීම, නැතිවන ඉඩම් වලට වන්දි ගෙවීම ආදායම් මට්ටම් සමඟ ජවන තත්වයක් නැවත යථා තත්වයට පත් කිරීමය. මෙය බලපෑමට ලක්වුණු ජනතාවගේ ජවන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම හෝ අඩු තරමින් පෙර තිබූ මට්ටම නැවත ඔවුනට විශ්ලේෂණ දැරීමට සිදු නොවන සේ නැවත ගොඩ නගා ගැනීමට ඔවුන්ට ආධාර කිරීම තහවුරු කරයි.

1.12 2008 මාර්තු මාසයේදී මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් පවත්වන ලද ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ නැවත පදිංචි කිරීමේ සමීක්ෂණය සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය, සමීක්ෂණ දත්ත කුලී ගෙවල් ලැයිස්තුව, කේෂ්ත්‍ර වාරිකා, බලපෑමට ලක්වූ ජනයා සමඟ සාකච්ඡා, වෙනත් පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා සහ අදාළ නිලධාරීන් සමඟ රැස්වීම් පදනම් කර ගෙන යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම යාවත් කාලීන කරන ලදී.

1.13 යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම :

- (1). අහිතකර ව්‍යාපෘති බලපෑම් ඉඩම්, නිශ්චල දේපල සහ වත්කම්, අහිමිවීම, ජවනෝපාය සහ ආදායම් නැතිවීම සහ වෙනත් සමාජය සහ ආර්ථික හානි ද ඇතුළුව පරාසයට තක්සේරු කරයි.
- (2). මේ හානි ලිහිල් කිරීමට, ප්‍රතිපත්ති හා මෙහෙයුම් නිර්ණායක ප්‍රකාශ කරයි.
- (3). බලපෑමට හා එයින් බලපෑම් වලට ලක්විය හැකි අය වර්ග කරයි. එක් එක් වර්ගයට හිමි වන්දි හා ආධාර හිමිකම් පැහැදිලි කරයි.
- (4). යලි ස්ථානගත කිරීම පහසු කිරීම සහ ආදායම් නැවත ඇති කරදීම සහතික කිරීම සඳහා ගතයුතු ජීවන කටයුතු සඳහා පියවර කටයුතු සහතික දක්වයි.
- (5). යලි පදිංචි කිරීම සහ එහි ප්‍රගතිය නියාමනයට වගකීම් විශේෂණය කරයි.

පරිච්ඡේද අංක II

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යළි පදිංචි කිරීමේ බලපෑම්

2.1 ව්‍යාපෘතියට අවශ්‍ය වන්නේ ඉඩම්, ගෙවල් සහ වෙනත් දේපල අත්පත් කර ගැනීමෙන් පසු ඉතිරිවන ඉදිකිරීම් යළි ගොඩ නගා ගැනීමට හැකිවන සේ, ප්‍රමාණවත් ලෙස ඉඩම් හා ඉදිකිරීම් ඉඩම් හිමියා වෙත ඉතිරි කරමින්, ඉඩම් තීරු අත්පත් කර ගැනීමේ කිරීමයි. ඉඩමෙන් ඉවත්වීමට අවශ්‍ය වන අයට වුවද ඔවුන් දැනට සිටින තැනට කිට්ටුවෙන් සිටිය හැකිය. එසේ නොව ඔවුන්ගේ දැනට ඇති ජවනෝපායන් හා සමාජ බැඳීම් පවත්වා ගෙන යාහැකි අතර, ඉතා ඈත ස්ථානවල නැවත පදිංචි කිරීමත් නිසා, නිතර සිදුවන අවුල් වීම් නිසා මහ හරවා ගත හැක. එසේ වුවත්, පාර පලල් කිරීමෙන් සහ එයට සම්බන්ධ වැඩිදියුණු කිරීමෙන් ඇති ව ඇති සමාජ ආර්ථික ප්‍රතිඵල වලින් මේ ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශවල සිටින සමහර ජනයාට සම්පූර්ණයෙන් ගැලවීමට හැකි නොවනු ඇත.

බලපෑමට ලක්වන ජනගහණය :

2.2 ව්‍යාපෘතිය ගේ දොර 1401 ට බලපායි. (ජනගහණය 7050 ය) බලපෑමට ලක්වන පිරිමි ගණන 3516 සහ ගැහැණු 3534 කි. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය අනුව බලපෑමට ලක්වන ජනගහණය පහත දැක්වේ.

වගු 2 A - බලපෑමට ලක්වන ගේ දොර / පුද්ගලයන්

ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාශය	බලපෑමට ලක්වන ගේ දොර	බලපෑමට ලක් වූ පිරිමි	බලපෑමට ලක් වූ ගැහැණු	මුළු සංඛ්‍යාව
නුවරඑළිය	335	1045	472	2137
වැලිමඩ	540	1291	1298	2589
හාලි ඇල	526	1160	1164	2324
එකතුව	1401	3576	3534	7050

2.3 බලපෑම් වලට ලක්වන ගේ දොර 1401 න් 1077 කට නිතිමය හිමිකම් ඇත. 121 ක් තම අයිතිය කියා සිටින නමුත් ඔවුන්ට නිතිමය හිමිකම් නැත. එයට අමතරව, 72 ක් කුලී නිවැසියෝය. 48 ක් බඳුකර හා 73 ක් අතවසර පදිංචිකරුවන්ය. ගේ දොර වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් බලපෑමට ලක්වන්නේ අර්ධ වශයෙන් නිසා ඒවා අළුත් තැනක පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවයක් නැත. සම්පූර්ණයෙන්ම බලපෑමට ලක්වන අයගෙන් විශාල කොටසකට, ඔවුන්ගේ ගොඩනැගිලි සැකිලිවල සුඵවෙනස්කම් කර ගෙන දැනට සිටින තැනම සිටීමට

හැකිවන නිසා ඉවත් නොවීමට වඩා කැමති වනු ඇත. එසේ වුවත්, සම්පූර්ණයෙන්ම බලපෑමට ලක්වන වෙළඳ සැල් 14 වෙන තැනක ස්ථානගත කිරීම අවශ්‍යය. අවිත් තැනක පිහිටුවීමට සුදුසු ඉඩකම් ඇති නිසා මේ කාර්යය අපහසු නොවේ. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ නිසා බලපෑම් සහ හිමිකම් පිළිබඳ විස්තර වගු 2B දැක්වේ.

වගු 2 B

අනු අංකය		කි.මී.	ගෘහමුලික ගණන	නිතිමය හිමිකම් ඇති	යුධිනිය ඉල්ලීම නිතිමය නැත	අනවසර	කුලී	බඳුකර
1	75 + 220 88 + 550	13.4	335	294	19	18	16	08
	85 + 580 108 + 440	19.9	540	375	61	34	34	24
	108 + 400 125 + 075	16.7	526	408	51	21	22	16
		49.9	1401	1077	131	73	72	48

2.4 බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයින්ගේ ලැයිස්තුව ඇමතුම් 1 ඇත. එක් එක් අයට අනිමි වන ඉඩම් ප්‍රමාණයට පෙන්නුම් කරන තීරුවක් මෙහි ඇතුළත්ය. එය 2008 මාර්තු මස මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය පැවැත්වූ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ සම්බන්ධතාවය හා කුලී නිවාස පදනම් වී ඇත.

ව්‍යාපෘති කටයුතු සඳහා ඉඩම් අවශ්‍යතාවය :

2.5 විස්තරාත්මක සැලසුම මත, ව්‍යාපෘතියට අවශ්‍ය මුළු ඉඩම් අවශ්‍යතාවය පර්චස් 14441 කි. වනරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සහ රාජ්‍ය සංස්ථා සතු ඉඩම් ප්‍රමාණය පර්චස් 6618 කි. (45.8%). මේ ඉඩම් පාර දෙපස පිහිටා තිබේ. එසේ වුවත්, මෙය ප්‍රමාණවත් නොවන නිසා පුද්ගලික ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඇත. අත්පත් කර ගතයුතුව ඇති ඉඩම් වලට පදිංචි ඉඩම් (පර්චස් 5148/ 33%) කෘෂිකාර්මික පර්චස් (331/2.3) වානිජ 1054 පර්චස් (7.3%), වානිජ/පදිංචි (පර්චස් 99/0.9%) සහ තේවතු (පර්චස් 1012/ 2.1%) ක් ඇතුළත්ය.

ව්‍යාපෘතිය සඳහා අත්පත් කර ගතයුතු ඉඩම් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

වගු 2 C (ව්‍යාපෘති සඳහා අත්පත් කර ගතයුතු ඉඩම්)

නැවත පදිංචි කිරීමේ බලපෑම්	අත්පත් කර ගතයුතු ඉඩම් පර්චස්	ප්‍රතිශතය
නේවාසික ඉඩම්	5148	35.6
කෘෂිකාර්මික ඉඩම්	351	2.3
වානිජ	1054	7.3
නේවාසික/වානිජ	99	0.7
තේ වතු	1017	7.1
රජයේ ඉඩම්	668	45.8
ආගමික හා වෙනත්	174	1.2
එකතුව	14441	100

ගොඩනැගිලි වෙත ඇති ව්‍යාපෘතියේ බලපෑම් :

2.6 ව්‍යාපෘතිය ගොඩනැගිලි 846 කෙරෙහි සමහරක් අර්ධ ලෙස, සමහරක් සම්පූර්ණ ලෙස බලපාන අතර, නව තැනක පිහිටුවිය යුතු වෙනත් ගොඩනැගිලි ඇත. බලපෑමට ලක්වන ගොඩනැගිලි වලට රජයේ ගොඩනැගිලි, නිවාස, වෙළඳසැල්, පුට්ටු ගෙවලි සහ වෙළඳසැල්, කුඩා ගෙවල්/තාවකාලික මඩු සහ වෙනත් ද්විතියික ගොඩනැගිලි ඇත.

වගු 2 D (ව්‍යාපෘති සඳහා අත්පත් කර ගතයුතු ඉඩම්)
ඉදිකිරීම් වර්ගය සහ බලපෑම් ප්‍රමාණය

ගොඩනැගිලි වර්ගය	අර්ධ වශයෙන් බලපෑම් ඇති	සම්පූර්ණයෙන් බලපානු ලබන නමුත් එම ඉඩම් කැබැල්ලේම නැවත ඉදිකල හැකි	සම්පූර්ණයෙන් බලපානු ලබන හා වෙනත් තැනක යලි ඉදිකල යුතු	එකතුව
රජයේ ගොඩනැගිලි	03			
නිවාස පමණක්	155	21	03	179
වෙළඳසැල් පමණක්	269	21	03	179
ගෙය/වෙළඳ සැල ඒකාබද්ධ	34	03		27
කුඩා ගෙවල්/තාවකාලික මඩු	30	24	68	162
වෙනත් ද්විතීය ගෙවල්	21	138	03	16
එකතුව	572	246	88	846

පොදු දේපල/ප්‍රජා වත්කම් නැතිවීම

2.7 මේ ව්‍යාපෘතිය නිසා විවිධ ප්‍රජා වත්කම් නැතිවනු ඇත. ආගමික ස්ථාන 18% (පර්චස් 174), සහ සුසාන භූමි 7 (පර්චස් 22) මෙයට ඇතුළත්ය. බලපෑමට ලක්වන ජනතාවට යාහැකි ස්ථාන වල මේ ප්‍රජා වත්කම් නැවත ඇති කිරීම ව්‍යාපෘතිය මගින් සහතික කරනු ලැබේ.

පරිච්ඡේද අංක III

බලපෑමට ලක්වන ජනගහණයේ සමාජ ආර්ථික පැතිකඩ

ඉඩම් අත්පත්කර ගැනීම සහ නැවත පදිංචි කිරීමේ සමීක්ෂණය සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය

2005 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සකස් කරන ලද නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම (2005) යාවත් කාලීන කිරීම සඳහා, 2008 මාර්තු මාසයේදී ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යළි පදිංචි කිරීමේ සමීක්ෂණය සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය පවත්වන ලදී. මෑතකදී පැවැත්වූ මේ සමීක්ෂණය සමාජ ආර්ථික දත්ත පහත සඳහන් පරිදි ඉදිරිපත් කිරීමට ලිංගභේද අනුව කොටස් කරන ලදී.

මේ සමීක්ෂණ දෙක කරවන ලද්දේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ යළි පදිංචි කිරීමේ කාර්ය මණ්ඩලය විසිනි.

මෙම සමීක්ෂණය කිරීමට පෙර, මෙම ව්‍යාපෘතිය ගැන, හිමිකම් යෝජනා සහ ටෙනන් කරුණු ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ ජනසාධ දැනුම් දීමට රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී. අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් අත් පත්‍රිකාවක් ද, බෙදා හරින ලදී. තොරතුරු බෙදාගැනීම සහ උපදේශන ප්‍රවේශය බලපෑමට ලක්වූ ජනසාගෙන් තොරතුරු රැස්කිරීමේ කාර්ය පහසු කරන ලදී.

බලපෑමට ලක්වන මුළු ජනගහනය :

ඉහත සඳහන් කල පරිදි මේ ව්‍යාපෘතිය ගෘහ 1401 කර බලපායි. (ජනසා 7050) . බලපෑමට ලක්වන මුළු පිරිමි සංඛ්‍යාව 3516 හා ගැහැණු සංඛ්‍යාව 3534 වෙති. බලපෑමට ලක්වන ගැහැණු සංඛ්‍යාව පිරිමි සංඛ්‍යාව වඩා මඳක් වැඩිය.

වයස හා ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ජනගහණ ව්‍යාප්තිය :

මෙම ගෘහ 1401 න් වැඩි ප්‍රමාණයක මූලිකයා පිරිමියා වේ. පුරුෂ මූලික පවුල් 1351 ක් සිටින අතර, කාන්තා මූලික පවුල් ඇත්තේ 50 ක් පමණකි. මෙම පවුල් මූලිකයන්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් වයස 41 60 දක්වා වූ අය වෙති. පහත සඳහන් වගුව මෙහි විස්තර දක්වයි.

ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව වෙන් කරනු ලැබ ඇති බලපෑමට ලක් වූ පවුල් වල මූලිකයන්ගේ වයස.

වගු 3 A

වයස	පිරිමි		ගැහැණු		එකතුව	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
18 - 30	11	08	-	0	11	8
31 - 40	367	27.2	9	18.0	376	26.8
41 - 60	901	66.7	18	36	919	65.6
61 - 70	40	3.6	21	42	70	5
70 +	23	17	02	40	25	1.8
	1342	122.5	50	136	1401	107.6

විවාහක/අවිවාහක බව හා පවුලේ ප්‍රමාණය :

ගෘහමූලිකයන්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් විවාහකයෝය. විවාහක පුරුෂ ගෘහ මූලිකයන්ගේ ප්‍රතිශතය 95.6 කි. අවිවාහක ගෘහමූලිකයන්ගෙන් 3.6 % පමණය. පහත සඳහන් වගුව විවාහක අවිවාහක බවේ සංයුතිය පෙන්වයි.

වගුව 3B ගෘහමූලිකයන්ගේ විවාහක අවිවාහක බව ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව

විවාහක අවිවාහක බව	පිරිමි		ගැහැණු		එකතුව	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
විවාහක	1292	95.6	12	1293	92.3	
අවිවාහක	48	3.6	3	6	51	3.6
වැන්දඹු	11	8	46	92	57	41
එකතුව	1458	107.2	61	1391	200.3	44.6

මේ පවුල්වලින් වැඩි සංඛ්‍යාවට එනම් 1118 (83%) පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව 5 6 වෙති. පවුලේ 98 ක සාමාජික සංඛ්‍යාව 7 ක් හෝ එයට වැඩිය.

ජනවාර්ගික සංයුතිය :

බලපෑමට ලක්වන ජනගහණය සම්පූර්ණයෙන්ම වාගේ සිංහල වේ. මුස්ලිම් සහ දෙමළ සුළු ජාතින් පවුල් කිහිපයක් සිටිති. බදුල්ලේ ගෘහමුලිකයන් සියළු දෙනාම බෞද්ධයෝය.

අධ්‍යාපන මට්ටම :

බලපෑමට ලක්වන පවුල් සාමාජිකයන්ගේ සමාජ ආර්ථික දත්ත පෙන්නුම් කරන්නේ ස්ත්‍රීන්, පිරිමින්ට වඩා මදක් ඉඳිරියෙන් සිටින බවය. එය සැලකිය යුතු මට්ටමක් නොවේ. ස්ත්‍රීන් 10 දෙනෙකුට අධ්‍යාපනයක් නැති අතර, අධ්‍යාපනයක් නැති පුරුෂයින්ගේ සංඛ්‍යාව 13 කි. උගත් කාන්තාවන් ගේ සංඛ්‍යාව 3534 වන අතර, උගත් පුරවැසියන්ගේ සංඛ්‍යාව 3516 කි. එහෙත් පස්වෘත් උපාධි මට්ටමේදී පුරුෂයෝ ස්ත්‍රීන් අභිබවා යති. වගු 3 C අධ්‍යාපන මට්ටමේ දත්ත පෙන්වයි.

වගු 3 C - බලපෑමට ලක්වන පවුල් සාමාජිකයන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම

අධ්‍යාපනික මට්ටම	පිරිමි		ගැහැණු		එකතුව	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
අධ්‍යාපනය නැති	13	04	10	3	23	3
පාසැල් සාමට බලාපොරොත්තුව සිටින	194	5.5	241	6.8	435	0.2
ප්‍රාථමික	1037	29.5	1055	29.9	2092	29.7
ද්විතිය	2242	105.5	2202	62.3	4444	63
තෘතියක	22	220.2	21	6	43	6
එකතුව	3508	329.6	7284	108	7037	369.2

වෘත්තීය පැතිකඩ :

බලපෑමට ලක්වන පවුල් වල 33.8% ආදායම් ලබන සාමාජිකයන්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් ආදායම් ලබන්නේ වානිජ කටයුතු වලිනි. කෘෂිකාර්මය අනෙක් ආදායම් මාර්ගයයි. එය බලපෑමට ලක්වන පවුල් වල ආදායම් ලබන සාමාජිකයින්ගෙන් 32.5% කි. වෙනත් ජීවනෝපාය මාර්ග පුද්ගලික අංශය සහ රාජ්‍ය සේවයයි.

අනාරක්ෂිත කණ්ඩායම් :

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ නැවත පදිංචි කිරීමේ කමිටුව සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය, ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය බතුල අනාරක්ෂිත පවුල් 125 හඳුනාගෙන ඇත. එම පවුල් වලින් 22 ක් කාන්තා මුලික හා මුල්‍ය සහායක් නැති පවුල්ය. පවුල් 14 ඉතා දුගී වේ. පවුල් 12 ක මුලිකයා ඉතා මහළුය.

වගු 3D

බලපෑමට ලක්වන පවුල් සාමාජිකයින්ගේ වෘත්තීය තත්වය

ආදායමේ ස්වභාවය	ආදායම උපයන පවුලේ සාමාජික සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
වානිජ	501	33.8
පුද්ගලික අංශය	282	19
රාජ්‍ය අංශය	192	13
අනියම් ආදායම් උපයන්නා	96	6.5
කෘෂිකාර්මය	326	22.5
වෙනත්	85	5.7
එකතුව	1851.20	151.8

පරිච්ඡේද අංක IV

තොරතුරු ව්‍යාප්තිය, උපදේශනය, සහභාගීත්ව ප්‍රවේශ සහ අනාවරණ අවශ්‍යතා

4.1 ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ බලපෑමට ලක්වන ජනයා සහ වෙනත් පාර්ශ්වකරුවන්ට යලි පදිංචි කිරීම සහ වන්දි පිළිබඳ කරුණු ගැන දැනුම් දීම, සහ ඒවා ගැන ඔවුන්ගෙන් විමසීම් කිරීමය. තොරතුරු ලබාදීම, උපදේශනය, සහ සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයේ වැදගත්කම, එය පිළිගන්නා අතර, නැවත පදිංචි කිරීම සකස් කරන අවධියේදී ඒවා ඉතා සුපරික්ෂාකාරී ලෙස අනුගමනය කරන ලදී. ආරම්භයේදී බලපෑමට ලක්වන ජනයාගේ වැටහීම වූයේ ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය නැත වේ යන්නයි. ඔවුන්ගේ පෙර ජීවන තත්වය නැවත ලබාගැනීමට නොහැකි වේ ය යන්නයි. උපදේශන රැස්වීම් ඔවුන් තුළ නිබ්බ එවැනි සැක දුරුකිරීමට ඉවහල් වියන මේ අවධියේදී බලපෑමට ලක්වන ජනයා ඉදිරිපත් කල අදහස් නැවත පදිංචි කිරීම ප්‍රමාණවත්ව සිදු කිරීම සිදු කිරීමට පුයෝජනවත් වූ බව ඔප්පු විය. බලපෑමට ලක්වන ජනයා සහ වෙනත් පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ විමසුම් කර සකස් කරන ලද නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම, ඒ අයුරින් උපදේශන සහිතව ක්‍රියාත්මකව කරනු ලැබේ.

4.2 තොරතුරු ව්‍යාප්තියේ කේන්ද්‍රය වූයේ බලපෑමට ලක්වූ ජනයා හා සැලසුම් කිරීමේ අවධියේදී උපදේශන ක්‍රියාවලිය වූ අතර, මේ ක්‍රියාවලිය ඒවාට පමණක් සීමා නොවීය. බලපෑමට ලක් වන ජනයාට අමතරව තොරතුරු ව්‍යාපෘතිය උපදේශන ක්‍රියාවලිය නිල ආයතන, දේශපාලන නායකයින් හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ ද, සිදු විය. සාර්ථක යලි පදිංචි කිරීමක් සිදු වන්නේ එම අයගේ දායකත්වය මත නිසා, මේ ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කර ඇත.

4.3 තොරතුරු ලබාදීම සහ බලපෑමට ලක්වන ජනයා සමඟ උපදේශන සාකච්ඡා කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය හොඳින් සැකසී ඇත. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන කාර්යාලයට අනුයුක්ත යලි පදිංචිකිරීමේ සහකාරවරුන්, ග්‍රාම නිලධාරීන් සහ සමාජීය සහායකයින් මේ කාර්ය කරනු ලැබේ. අවශ්‍ය වූවොත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ද සහාය වේ. මෙයට අමතරව, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, මේ පාර්ශ්ව කරුවන් සමඟ උපදේශන සාකච්ඡා සහ සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාවලිය පහසු කිරීම සඳහා උප කාර්යාලයක් මහනුවර ස්ථාපනය කර ඇත. සහභාගීත්ව ප්‍රවේශය ව්‍යාපෘති කරුණුවල විනිවිද භාවය සහ වගකීම තහවුරු කිරීම ව්‍යාපෘතිය අපේක්ෂා කරයි.

සැලසුම් සකස් කරන අවධියේ උපදේශනය :

4.4 නැවත පදිංචි කිරීමේ මුල් අවස්ථාවේ සිටම තොරතුරු ව්‍යාප්ත කිරීමේ හා උපදේශන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය. ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් හා ග්‍රාම නිලධාරීන් සංවර්ධන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රාජ්‍ය ආයතන සහ සංවිධිත මාධ්‍යයේ ආධාරකය නිසා ව්‍යාපෘතිය ගැන පළමුවෙන් දැනුවත් කරයි. එම නිලධාරීන්ට ව්‍යාපෘති තොරතුරු බෙදා ගැනීමටත්, බලපෑමට ලක්වන ජනයාගේ පූර්ණ

සහභාගීත්වය ඇතිව යළි පදිංචි කිරීම සැලසුම් කිරීමේදී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී ඔවුන්ගේ භූමිකාව විස්තර කර දීමටත් උපදේශන රැස්වීම් කිහිපයක් සංවිධානය කරන ලදී.

4.5 ඒ අතරම බලපෑමට ලක්වන ජනයාද තොරතුරු බෙදාගැනීමේ සහ උපදේශන ක්‍රියාවලියේ නිරත වූහ. සංගණනය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ නැවත පදිංචි කිරීමේ සමීක්ෂණය සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණයේදී ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් සමඟ සම්මුඛ පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී. මේ සමීක්ෂණ වලදීද මේ සංවර්ධන කටයුතු වල අභිප්‍රාය ඒවායේ ධනාත්මක හා සෘණාත්මක බලපෑම්, විය හැකි අභිතකර සමාජ ආර්ථික ප්‍රතිඵල වලට ආමන්ත්‍රණය කරන ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් පිළිබඳව බලපෑමට ලක්වන අයට තේරුම් කර දෙන ලදී. ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරු සහිත අත් පත්‍රිකා බෙදා හරින ලදී.

4.6 ඉන් අනතුරුව, තවත් තොරතුරු ලබා දීම, බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ හිමිකම් සහ දුක් ගැනවිලි යාන්ත්‍රණය ඇතුළු නැවත පදිංචි කිරීමේ ගැටළු පෙළක් ගැන ඔවුන් සමඟ උපදේශන සාකච්ඡා සඳහා ඔවුන්ගේ ප්‍රතිචාර ලබාගැනීම සඳහා ද උපදේශන සාකච්ඡා විධිමත්ව, සංවිධානය කරන ලදී. මේ උපදේශන සාකච්ඡා වලදී ලද ප්‍රතිචාර නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම සකස් කිරීමට බෙහෙවින් ඉවහල් විය.

4.7 නොයෙක් උපදේශන රැස්වීම් වලදී පාර්ශ්වකරුවන් ඉදිරිපත් කළ සමහර කරුණු හා අවශ්‍යතාවය කෙටි සාරාංශයක් 4 වන වගුවේ දැක්වේ.

උපදේශන සාකච්ඡාව පැවැත්වූ ස්ථානය	පැමිණි පාර්ශ්වකරුවන්	මතු කරන ලද කරුණු
නුවර එළිය	ගේ දොර හිමි කරුවන්, රාජ්‍ය අංශයේ අය, එළවළු වෙළෙන්දෝ	ගේ දොර වටිනාකම් තක්සේරුව, යළි ස්ථානගත කිරීමේ වටිනාකම මත වන්දිය.
බොරගස්	වෙළඳ සැල් හිමියන්	එම ස්ථානයේම කුඩා නිවසක සිටීමට කැමතිය. ඒ මිස අයිති වීමට අකමැතිය.
වැලිමඩ	ඉඩම් හිමියන්, පාසැල් ගුරුවරුන්, කුලී නිවැසියන් බඳුකරුවන්.	නිසිකල වන්දි ගෙවීම, ප්‍රමාදයෙන් තොරව පාර සැදීම.
ඇටම්පිටිය	වානිජ ඉඩම් හිමියන් වෙළඳ සැල් හිමියන් පාසැල් ගුරුවරුන්	පසුපසට යාමට කැමතිය. අයිතිවීමට කැමති නැත.
හාලි ඇල	පන්සල් වල හික්ෂුන් ප්‍රාදේශීය නායකයින්	වන්දි වල ප්‍රමාණවත් භාවය.
කැප්පෙට් පොල	කුලී ගෙහිමියන්, බඳුකරයන්	ස්ථානයෙන් යාමට සැලකිය

		යුතු කාලයක් දීම.
බඳුල්ල	වාණිජ සහ නේවාසික දේපල හිමියන් ප්‍රාදේශීය නායකයන් පාසැල් ගුරුවරුන්	නැවත පදිංචි කිරීමේ තොරතුරු ලබා ගන්නේ කොහෙන්ද?

ක්‍රියාත්මක කරන විට පොදු තොරතුරු අනාවරණය කිරීම සහ උපදේශන කටයුතු :

4.8 යාටත් කාලීන කරන ලද නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම පදනම් කරගෙන, ව්‍යාපෘතිය කුඩා පොදු තොරතුරු පොතක් සකස් කොට, නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලසුම සහ වන්දි ගෙවීම සහ පුනරුත්ථාපන පියවර පිළිබඳ විස්තර බලපෑමට ලක්වන අය සහ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් පුර්ණව තේරුම් ගැනීම කහවුරු කිරීම සඳහා එම පොත් පිට බෙදා හරිනු ලැබේ. එම පොත් පිටව නැවත පදිංචි කිරීමට අදාළ ප්‍රයෝජනවත් පහත සඳහන් තොරතුරු ඇතුළත් වේ.

- ❖ ව්‍යාපෘතිය ගැන කෙටි විස්තරයක්
- ❖ අපේක්ෂිත බලපෑම් වර්ග
- ❖ මූලික වන්දි ගෙවීමේ ප්‍රතිපත්ති හා හිමිකම්
- ❖ ජවනෝපාය මාර්ග නැවත පිහිටුවීමේ පියවර පිළිබඳ කෙටි සටහනක්
- ❖ බලපෑමට ලක්වුණ ඔවුන්ගේ හිමිකම් ලබන්වේ කටදාද, කොතනින්ද?
- ❖ බලපෑමට ලක්වන්නන් හා පුරාව විසින් උපදේශන සාකච්ඡාවලට සහභාගිවීම.
- ❖ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය සටහන
- ❖ අභිරේක තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා හමුවිය යුත්තේ කවුරුන්ද?

4.9 ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ පොදු සංනිවේදන ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම එළි දක්වන අතර, හා පොදුවේ ලබාගැනීමට ඉඩ සලසනු ලැබේ. එය සියළුම ව්‍යාපෘති කාර්යාලවල හා පුරා මධ්‍යස්ථාන වල ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබේ.

4.10 බලපෑමට ලක්වන ජනයා සමඟ උපදේශන සාකච්ඡා හා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ට අදාළ තොරතුරු ඔවුන් සමඟ බෙදා ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අදියරේදී තවත් සක්‍රීය ලෙස පවත්වා ගෙන යන ක්‍රියාවලියකි. බලපෑමට ලක්වුණ නැවත පදිංචි කිරීමේ කාර්යයන්හි පියවර වලට පහත සඳහන් කාර්යයන් ඇතුළත් වේ.

- ❖ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ අංක අ (1) වගන්තිය යටතේ හිමිකම් තහවුරු කිරීමේ පරික්ෂණ ගැන.
- ❖ ඉඩම් වල භුක්තිය ලබාගැනීම සඳහා කෙරෙන ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය හා බලපෑමට ලක්වන්නන්ට තේරුම් කර දීමට ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය මට්ටමෙන්, කණ්ඩායම් වශයෙන් රැස්වීම් පැවැත්වීම.
- ❖ නැවත පදිංචි කරන ස්ථාන තෝරා ගැනීමෙන් පසු නැවත පදිංචි කිරීමට පෙර, බලපෑමට ලක්වන්නන් හා සත්කාරයෙන් සමඟ රැස්වීම්
- ❖ ආදායම් නැවත ඇති කිරීම සහ නව වටා පිටාවකට ඔවුන්ගේ ගලපා ගැනීම් ගැන සාකච්ඡා කිරීමට නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසු බලපෑමට ලක්වුන් සමඟ රැස්වීම්

4.11 වෙනත් අයුරින් බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ සහභාගිත්වය වෙනත් ක්‍රමවලින් ලබාගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. කාන්තාවන්ට ප්‍රමාණවත් නියෝජිතයන් දෙනු ලබන විවිධ ප්‍රාදේශීය කමිටු හා දුක් ගැනවිලි වලට සහභාගී සැපයීමේ කමිටුවල ඔවුන් නිරත වනු ඇත. නැවත පදිංචි කිරීමේ කටයුතු වලදී, බලපෑම් වලට ලක්වන්නන්ට සහාය වීමට, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය සහ කේෂ්‍ර නිලධාරීන් ඔවුන් සමඟ ඉතා කිට්ටුවෙන් කටයුතු කරනු ලැබේ.

පරිච්ඡේද අංක V

දුක්ගැනවිලි සහන යාන්ත්‍රණය

සැලසුම් කිරීමේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සියළු අදියර වලදී ව්‍යාපෘතිය සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරයි. බලපෑමට ලක්වන්නන්ට දොස් පැවරීමට ඇති දෙයක් නැතිවීම නැත්නම් ඇත්තේ ඉතා සුළු දෙයක් ගැන පමණක් වීම තහවුරු කිරීම මෙයින් අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වුවත්, මොනසම් හේතුවක් නිසා හෝ සමහරුන් සැහීමට පත් නොවී සිටීමට පුළුවන. බොහෝ දුක් ගැනවිලි පැන නගින්නේ ව්‍යාපෘති ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා පිලිවෙල තේරුම් ගැනීමේ මඳිකම වන අතර, වහාම නියම තත්වය දුක් ගැනවිලි ඉදිරිපත් කල තැනැත්තාට විස්තර කර දීමෙන් මෙය වහාම විසඳිය හැකිය.

ව්‍යාපෘතියක් සාර්ථක අන්දමට නිම කිරීම සඳහා දුක් ගැනවිලි සතුටු දායක ලෙස විසඳීම ඉතා වැදගත්ය. එමනිසා පළමුවෙන් ග්‍රාම නිලධාරීන්, ග්‍රාමීය නායකයින් සහ නැවත පදිංචි කරවීමේ විශේෂඥයින්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා අවශ්‍ය වෙනත් අයගේ මැදිහත්වීම මගින් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් එම දුක්ගැනවිලි වලට විසඳුම් සෙවීමට උත්සාහ කරනු ලැබේ. අධිකරණ, අමාත්‍යාංශය විසින් ස්ථාපිත සමථ මණ්ඩල ද මේ සඳහා සහාය කර ගත හැක.

දුක්ගැනවිලි සහන කමිටු :

5.3 ප්‍රාදේශීයට විසඳිය නොහැකි චෝදනා සහ ආරවුල් සඳහා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ඉතා හොඳින් නිර්වචනය කරනු ලැබ ඇති කාර්යයන්, සංයුතියක් හා ක්‍රියා මාර්ගයක් සහිත දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවක් ස්ථාපිත කරනු ලැබේ. (දුක්ගැනවිලි සහන ක්‍රියාවලිය පෙන්වන පහත ඇති රූපසටහන බලන්න.)

5.4 කවුරුන් සඳහාද?

බලපෑමට ලක්වන ඕනෑම අයෙකුට යම් ප්‍රකාශයක් චෝදනාවක් හෝ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, වන්දිය සහ යලි පදිංචිකිරීම ගැන මත හේදයක් විසඳා ගැනීම සඳහා දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවේ සහාය ලබාගැනීමට එම කමිටුව වෙත යාහැකිය. වන්දිය ගැන සැහීමකට පත් නොවන, බලපෑමට ලක්වන්නන්ට මේ කමිටුවට අභියාචනා ඉදිරිපත් කලහැකිය. අභියාචනා කරන්නන්ගේ විශේෂයෙන් ඒ සඳහා බලය පවරන ලද අයට පමණක් මේ කමිටු රැස්වීමට පැමිණීමට හැකිය.

5.5 කාර්යයන් :

දුක්ගැනවිලි කමිටුවේ කාර්ය වන්නේ දුක්ගැනවිලි ඉවත් කිරීම, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, වන්දි සහ යලි පදිංචි කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති මත හේද නිරාකරණය කිරීම වේ. මේ කමිටුවට පැවරී ඇති බලය සහ ක්‍රියා මාර්ග ගැන පුළුල් ප්‍රසිද්ධියක් දෙනු ලැබේ. එසේ කිරීමෙන් බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ඔවුන් සතු හිමිකම් අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් ගැන වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලැබේ.

5.6 සංයුතිය :

දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව, සාමාජිකයන් 7 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ. සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් මෙම කමිටුවේ සාමාජිකයන් වන්නේ ව්‍යාපෘති කළමනාකරු, නැවත පදිංචි කිරීමේ නිලධාරීන්, දිස්ත්‍රික් තක්සේරු නිලධාරීන්, සිවිල් සමාජ නියෝජනයන් 4 දෙනෙකු වේ. (පිළිගත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ප්‍රජා මූලික සංවිධාන, ප්‍රජා පක්ෂය, බලපෑමට ලක්වන අය නියෝජනය කරන්නන් සහ කාන්තාවන්ගෙන් තෝරා ගත් 4 දෙනෙක්) එම, නැවත පදිංචි කිරීමේ නිලධාරී මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ SIMO නිලධාරී මෙම කමිටුවේ ලේකම් ලෙස කටයුතු කරන අතර, ඔහු ලේඛණ ගත කරන ලද දුක්ගැනවිලි සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ගන්නා ලද ක්‍රියා පිළිබඳ වාර්තා තබා ගැනීම. අවශ්‍ය වූ විට මෙම කමිටුවට තවත් අයගේ සහාය ලබාගත හැකිය.

5.7 දුක්ගැනවිලි සහන කමිටු රැස්වන ස්ථානය :

බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ පහසුව සඳහා මෙම රැස්වීම් ව්‍යාපෘති භූමියේම පවත්වනු ලැබේ. එහෙත් වෙනත් ස්ථානයක මේ රැස්වීම් පැවැත්වීමට බලපෑමට ලක්වන්නන්ට වඩා පහසු නම් රැස්වීම් වෙනත් තැනක පැවැත්වීමට හැකිය.

5.8 කාර්ය ක්‍රමය :

දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව එයට ඉදිරිපත් කෙරෙන ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, වන්දි ගෙවීම සහ යළි පදිංචි කිරීම සම්බන්ධ ඕනෑම කරුණු ගැන වහාම කටයුතු කරනු ලැබේ. එසේම, එම කමිටුව එම කරුණු සහිත දෙක තුනක් තුළදී විසඳීමට හැකි සෑම උත්සාහයක්ම ගනු ඇත. වැඩි ජන්දය පදනම් කර ගෙන මෙම කමිටුව තීරණය ගන්නේය. අවශ්‍ය නම් මෙම කමිටු බාහිර කෙනෙකුගේ සහාය ලබා ගනු ලැබේ.

5.9 බලතල :

උසාවියක විභාගයට තිබෙන කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවට බලයක් නැත. බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ නීතිමය හිමිකම් වලට අහියෝග කිරීමට මෙම කමිටුවට නොහැකිය. එසේම, සහන කමිටුව නිර්මාණ සැලැස්ම සහ එයට සම්බන්ධ ඉංජිනේරු ශිල්පීය කරුණු ගැන හා වන්දි ගෙවීම් පිළිබඳ තීන්දුවකට එළැඹීමට ඇති කරුණු ගැන තීරණ ගැනීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුය. එසේ වුවද, ඉදිකිරීම් බලපෑම් ඇතුළුව සමහර කරුණු ගැන පහදා දීමට කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ගෙන් හා ඉංජිනේරුවන්ගෙන් ඉල්ලීමක් කළහැක.

5.10 මත යෙද වියදම් ක්‍රියා පිළිවෙත :

රජයේ නිලධාරීන්ගෙන් කිසිම බියක් හෝ බලපෑමක් නැතිව තමන්ගේ දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් කිරීමට බලපෑමට ලක්වන්නන්ට නිදහස ඇත. ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ දුක් ගැනවිලි වාර්තාව ද ඉදිරිපත් කළහැකිය. ඔවුන්ට එම දුක්ගැනවිලි ලිඛිතව ද ඉදිරිපත් කළහැකි අතර, ඒ සඳහා ඔවුන්ට සහාය ලබා දෙනු ලැබේ.

- 5.11 දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුවේ තීරණ බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ලිඛිතව දැනුම් දෙනු ලැබේ. මෙය පිටපත් 3 කින් සකස් වේ. එක් පිටපතක් බලපෑමට ලක් වූ තැනැත්තාට දෙවන පිටපත, ව්‍යාපෘති නිලධාරියාට හා තුන්වන පිටපත ප්‍රාදේශීය ලේකම්වස.
- 5.12 දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුවේ තීරණ, නැවත පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සහ හිමිකම් න්‍යාසයට අනුකූල විය යුතුය.
- 5.13 දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවේ තීරණ වලට විරුද්ධව අභියාචනා :
 දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවේ තීරණ ගැන සැහිමකට පත් නොවන බලපෑමට ලක්වන අයට, ව්‍යාපෘතියේ ඉහල බලධාරීන්ට මහා මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවට, උසාවියට පවා අභියාචනා කලහැකිය.
- 5.14 බලපෑමට ලක්වන්නන්ට නැවත සාධාරණයක් ඉටු නොවී යයි සිතෙන්නේ නම්, තමන්ගේ දුක්ගැනවිලි වලට සහාය ලබාගැනීමට ඉහල පෙළේ බලධාරීන් වෙත යාමට නිදහස ඇත. නීතිමය කරුණක් වන ඉඩම් හිමිකම් වලට සම්බන්ධ දුක්ගැනවිලි මෙම කමිටුවේ විෂය පථයට බාහිර වේ. එවැනි දුක්ගැනවිලි ඇති අයට ඊටා විසඳා ගැනීමට අදාළ උසාවි වලට යන ලෙස උපදෙස් දෙනු ලැබේ. උසාවියේ පවරනු ලබන නඩු සම්බන්ධයෙන් හැර දුක්ගැනවිලි විසඳුම් ක්‍රියා පිලිවෙලට සම්බන්ධ සියළු පරිපාලන හා නීති ගාස්තු වලින් බලපෑමට ලක්වන්නෝ නිදහස්ය.
- 5.15 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ වන්දි සමාලෝචන මණ්ඩලය
 තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තීරණය කරන ලද ව්‍යවස්ථානුකූල තක්සේරුවක් v සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සමාලෝචන මණ්ඩලයට අභියාචනා කිරීමට ඕනෑම පීඩාටකට ලක් වූ අය සඳහා ප්‍රතිපාදන ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ ඇත. එම අභියාචනා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ අංක 17 ඡේදය යටතේ වන්දි ප්‍රදානය දින සිට දින 21 ඇතුළත ඉදිරිපත් කලයුතුය.

වගු 5C - දුක්ගැනවිලි සහන ක්‍රියාමාර්ගය

<p>පලමු පියවර</p>	<p>බලපැමට ලක්වූ අයෙක්, ඔහුට වූ පාඩුව අව තක්සේරු කරනු ලැබ ඇති යයි ඔහු සිතන බවත්, එයින් එම තක්සේරුව පදනම් වන වන්දි මුදල දැනට පහල මට්ටමේ ඇති තමාගේ ජීවන තත්වයන් නැවත ලබාගැනීමට නොහැකි වන බවත් සඳහන් කරමින් පැමිණිල්ලක් ඇතිව වැඩ බිමේ ව්‍යාපෘති කාලයට පැමිණේ. ව්‍යාපෘති කාර්ය මණ්ඩලය ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පාඩුව තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගය තේරුම් කරයි. එහෙත් ඔහු එය පිලි නොගනී.</p>
<p>දෙවන අදියර</p>	<p>ව්‍යාපෘති කාර්ය මණ්ඩලය විසින් කරන ලද පැහැදිලි කිරීම් ගැන සැනීමට පත් නොවූ බලපැමට ලක්වූ තැනැත්තා එක් වචනක් සහභාගි වූ උපදේශන කමිටු රැස්වීමකදී දැනගත් දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව වෙත යයි. පලමුවෙන් ඔහු තමන්ගේ පැමිණිල්ල වාචිකව ඉදිරිපත් කොට, යලි පදිංචි කිරීමේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සභායෙන් සකස් කල ඔහුගේ පෙත්සම ද ඉදිරිපත් කරයි. දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව ඔහුගේ එම පැමිණිල්ල විමසා බලන බවත් සති දෙකක් හෝ තුනක් ඇතුළත පිළිතුරක් එවන බවත් ඔහුට දන්වයි. දින 15 ක් තුළදී ඔහුට ලිඛිත පිළිතුරක් ලැබේ. එම පිළිතුරෙන් ඔහුට දන්වා ඇත්තේ එම පැමිණිල්ල තක්සේරු ක්‍රමය නිසි ලෙස අවබෝධ කර නොගෙන කෙරෙන පැමිණිල්ලක් බවත් මෙම කමිටුවට විසඳීමට නීතිමය බලයක් නැති නීතිමය ප්‍රශ්නයක් මේ කරුණට සම්බන්ධ බවත්ය. බලපැමට ලක්වූ තැනැත්තා මෙය නැවතත් බලාපොරොත්තු කඩවුවකු කරයි.</p>
<p>තෙවන අදියර</p>	<p>බලපැමට ලක්වූ තැනැත්තා පසු බට නොවේ. ඔහු ඔහුගේ දුක් ගැනවිලි වලට සඳාකාලික සහනයක් ලැබේ යන බලාපොරොත්තුව සහිතව වන්දි සමාලෝචන මණ්ඩලයට යයි. එයද සිදු නොවේ.</p>
<p>හතරවන අදියර</p>	<p>ඔහුට ඉතිරිව ඇති අන්තිම උපාය නම් උසාවි යාමයි. ඔහු ඔහුගේ නඩුව ඔහු විසින්ම ඉදිරිපත් කරයි. මේ නඩුවේ නීතිමය සංකීර්ණ භාවයක් ඇති නිසා උසාවියට මෙම නඩුව තේරුම් ගැනීමට අපහසු නොවූ අතර එමනිසා ඔහුට සහනයක් දිය යුතු යයි අධිකරණයේ තීරණය විය.</p> <p>මෙම තීරණය ඔහුගේ අධි සතුටට හේතුවක් විය. එයට දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුවට ස්තූතිවන්ත විය යුතුය.</p>

පරිච්ඡේද VI

ප්‍රතිපත්ති සහ නීති රාමුව

6.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් අත්පත් කිරීමට සහ යළි පදිංචි කිරීමට බලපාන නීති සහ ප්‍රතිපත්තිවලට පහත සඳහන් පනත් සහ ප්‍රතිපත්ති ඇතුළත්ය.

1. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත
2. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ පනත
3. ජාතික පරිසර පනත
4. නිරුත්සාහක යළි පදිංචි කිරීමේ පනත

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත :

6.2 පොදු අවශ්‍යතාවයක් සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පාලනය කරන නීතිය, 1950 දී සම්මත වූ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතයි. එදා සිට, මේ පනතට සංශෝධන සහ ප්‍රතිශෝධන කිහිපයක් සිදු විය. අන්තිම සංශෝධනය 1986 දී කරන ලදී. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියා පිලිවෙල හා අත්පත් කරගත් ඉඩමට වෙළඳ පොල අනුපාතය අනුව වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රියා වෙළඳපොල අනුපාතිකය අනුව වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රියා පිලිවෙල පැහැදිලි කරයි. පනතේ පරිච්ඡේද අංක 460 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය විස්තර කරයි.

6.3 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමට කරන ඉල්ලීමේ සිට ඉඩමේ භුක්තිය භාර ගැනීම සහ පැවරුම් සහතිකය ලියා පදිංචි කිරීම දක්වා වූ සාමාන්‍ය අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය දිගු එකකි. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන කාර්යාලය අවශ්‍ය අවම කාලය තුළදී මේ කාර්ය නිම කර ගැනීම සඳහා අදාල බලධාරීන් සමඟ කිට්ටුවෙන් පසු විපරම් කටයුතු කරගෙන යනු ලැබේ.

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි පනත :

6.4 මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරි පනත (1981) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසන අතර, එහි විශේෂිත බලතල, කාර්යයන්, කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් විස්තර කරයි. පනතේ දෙවන කොටස මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සඳහා ප්‍රදේශ පකාශයට පත් කිරීම ගැන ක්‍රියා කරයි. එයට අවතින් මාර්ග සැදීම, ඒවා නඩත්තු කිරීම හෝ දැනට ඇති මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීම ඇතුළත්ය.

6.5 පනතේ 22 වන ඡේදය මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම පොදු අවශ්‍යතාවයක් සේ මේ ප්‍රකාශ කරන අතර, ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබ ඇති මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රදේශයන් තුළ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 22(20) ඡේදය, යටතේ වන්දි ගෙවා, වංචල හෝ නිශ්චල දේපල මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් අත්පත් කර ගැනීමට හා අධිකාරියට පැවරීමට එහි විධි විධාන ඇත.

ජාතික පරිසර පනත :

6.6 1980 දී සම්මත කරවූ, 1988 දී සංශෝධනය වූ ජාතික පරිසර පනත ද නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීම ගැන සඳහන් කරයි. හදිසි අවස්ථාවක සිදුවන යලි පදිංචි කිරීමක් හැරෙන්නට පවුල් 100 කට වැඩි ගණනක් නිරුත්සාහක යලි පදිංචිය යන්න සඳහන් කරන විෂය අංක 12 උපලේඛනයට ඇතුළත්ය.

ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය 2001 :

6.7 කිහිපවිටක්ම සංශෝධනය වූවත් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ ක්‍රියා කාර්මට ඇති ඉඩකඩ සීමිතය. සංවර්ධන සඳහා ගන්නා ඉඩම් අයිතිකරුවන්ට එයින් ඇතිවන බලපෑම ගැන ප්‍රමාණවත් ලෙස එය ක්‍රියා නොකරයි. ප්‍රධාන යලි පදිංචි කිරීමේ පනතේ ඇති හිඬුස් වෙත ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා, නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය 2001 මැයි 24 ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් පිළි ගන්නා ලදී. ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය බලපෑමට ලක්වන්නන් සමඟ උපදේශන සාකච්ඡා කිරීම සහ ඔවුන්ගේ සහභාගිත්වයේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කර පෙන්වයි. (ජාතික නිරුත්සාහක වලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිවල අරමුණු සඳහා යලි පදිංචි කිරීමේ රාමුව 2005 බලන්න)

6.8 නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ආයතනික වගකීම ඉඩම් අමාත්‍යාංශය සතු වන අතර එය සම්බන්ධීකරණය සඳහා යලි පදිංචි කිරීමේ අංශයක් අමාත්‍යාංශයේ පිහිටුවා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ නීති/ප්‍රතිපත්ති හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති අතර ඇති වෙනස් කම්

6.9 රජයේ නීති සහ ප්‍රතිපත්ති, හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති නොයෙක් ආකාරයෙන් වෙනස්ය. ඇමුණුම් II මේ හිඬුස් විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන අතර හිඬුස් මැනීමට ගතයුතු පියවර සපයයි.

යලි පදිංචි කිරීමේ මූලධර්ම සහ මහ පෙන්වීම :

6.10 මේ ව්‍යාපෘතිය විසින් අනුගමනය කළ යුතු මූලික යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සහ මූල ධර්ම අනුමත යලි පදිංචි කිරීමේ රාමුව (2005) විස්තර කරයි. මෙය www.ahd.org/Document/Resettlement Plans/Sri/38357/defanlr.asp වෙබ් අඩවියෙන් ගතහැක.

පරිච්ඡේද VII

හිමිකම්

- 7.1 පවතින ඉඩම් නීති යටතේ ව්‍යවස්ථාපිත වන්දි ලබාගැනීමට හිමිකම් ඇත්තේ, ඉඩම් වලට හිමිකම් ඇති අයට පමණි. ඔවුහු හිමිකම් දරන්නෝ වෙති. ඉඩම් පරිහරණය කරන තවත් පුද්ගලින් දෙකොටසක් සිටිති. එහෙත්, ඔවුන් වන්දි වලට නීතියෙන් හිමිකමක් නැත. ඔවුහු
1. හිමිකම් නොදරන්නෝ
 2. කුලී නිවැසියෝ හෝ බදුකරයෝ වෙති

ඔවුන්ට හිමිකම් ඔප්පු නැත. එහෙත්, හිමිකම් ඔප්පු ඇති අය සමඟ ගිවිසුම් යටතේ ඉඩම් පරිහරණය ඔවුහු කිරීමට දිගටම කර ගෙන යති.

සුදුසුකම් ප්‍රතිපත්තිය :

- 7.2 යළි පදිංචි කිරීමේ රාමුවේ විස්තර කර ඇති පරිදි සුදුසුකම් ප්‍රතිපත්තිය ඇත්තේ නැති වූ වත්කම් වලට පරිපූර්ණ වශයෙන් ආවරණයක් ලබාදීමට හා බලපෑමට ලක්වූ සියළු වර්ගවල අයගේ ජවනෝපාය යළි පිහිටුවීම සහ/හෝ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහාය. බලපෑමට ලක්වූවෝ සාජුව හෝ වක්‍රව වුවත්, නිත්‍ය හෝ භාවකාලිකව වුවත්, හිමිකම් ඇතිව හෝ නැතව වුවත් සහ කුලී වැසියන්/බදුකරුවන් වුවත් මේ ආවරණය ලැබේ. අහිමි වූ සියළු ඉඩම් සහ වත්කම් වලට වන්දිය, යළි ස්ථාපනයට කිරීමේ වියදම අනුව වේ.
- 7.3 සිවිල් වැඩ ඉදිකිරීම් කරන වකවානු වලදී පුද්ගලික දේපලවලට තවෙකාලිකව සිදුවන අලාභ නිතර ඇත. කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ඔවුන්ගේ ද්‍රව්‍ය, උපකරණ සහ වාහන ගබඩා කිරීම සඳහා පුද්ගලික ඉඩම් වල පදිංචි විමට සිදු වේ. එසේම, කම්කරුවන් සඳහා භාවකාලික කඳවුරු සාදා ගැනීම සඳහා ද ඉඩම් අවශ්‍යය. මෙවැනි පරිහරණයක් නිසා ඉඩම් වලට අලාභහානි සිදුවිය හැකිය. ප්‍රතිපත්තියකට අනුකූලව, එවැනි හානිවලට වන්දි ගෙවනු ලැබේ.
- 7.4 කාන්තා මූලික පවුල්වල ජීවන තත්වය හා වෙනත් අවදානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම් වල ජවනෝපාය දියුණු කිරීම සඳහා ඔවුන්ට ආධාර කිරීමට විශේෂ ප්‍රතිපාදන ප්‍රතිපත්තිය ලබාදෙයි.

හිමිකම් න්‍යාසය :

7.5 භුක්තියේ වර්ගය සහ අපේක්ෂිත පාඩු පදනම් කරගෙන පුර්ණ විස්තරාත්මක න්‍යාසයක් සකස් කර ඇත. හිමිකම් න්‍යාසයේ නියම කර ඇති තත්වය පහත හෙලනු නොලැබේ.

හිමිකම් න්‍යාසය පුළුල් පාඩු වර්ග හතක් විය හැකි සියළු පාඩු ආවරණය කිරීමට අනුරූපී යෝජනා හිමිකම් සහ එම පාඩුවලට හිමිකම් ඇති අය ලැයිස්තු ගත කොට ඇත. හිමිකම් න්‍යාසය 7 A වගුවේ ඇත.

වෙන් කිරීමේ දිනය :

7.6 හිමිකම් දරන්නන් සඳහා හිමිකම සඳහා සුදුසුකම සඳහා වෙන් කිරීමේ දිනය ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ දැනුම් දීමේ දිනයයි. හිමිකම් නොදරන අය සඳහා දිනය 2008 මාර්තු 15 වනදා එනම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ ලියාපදිංචි කිරීමේ සමීක්ෂණයේ අන්තිම දිනයයි.

මේ වෙන් කිරීමේ දිනයට පසුව අනවසරයෙන් පදිංචි වන අයට වන්දිවලට හිමිකමක් හෝ යලි පදිංචි කිරීමේ වෙනත් මොනම ආකාරයේ ආධාරයක් සහිත හිමිකමක් නැත.

පරිච්ඡේද VIII

නිවාස හා පදිංචිය අළුත්තැනක යළි පිහිටුවීම

8.1 ප්‍රවේශයෙන් සැකසුණු ඉංජිනේරු සැලැස්ම අළුත් තැනක යළි පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය අවම කර ඇත. අර්ධ වශයෙන් බලපෑමට ලක්වූ ගෘහ, වෙලඳ සැල් සහ අනෙක් ඉදිකිරීම්, එවා දැනට ඇති ඉඩමේ බිහිරි කොටසේම නැවත ඉදිකිරීම් වඩා සුදුසු වන අතර ඒවා ඉදිකිරීමට හැකි වේ. සමහර අයට අළුත් තැනක නැවත පිහිටුවීම වැලැක්විය නොහැකිය. සංගනන දත්ත අනුව, වෙලඳසැල් 18, ගෙවල් 16 ක් වෙලඳ සැල සහිත ගෙවල් 9 ක් අළුත් තැනක යළි පිහිටුවිය යුතුව ඇත. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය මෙම ගෘහමූලික වලට යාම සුදුසු අසල ඇති ඉඩම් සොයා ගැනීමට උදව් කරයි. නැවත පදිංචි කිරීමට සුදුසු ඉඩම් ඇත.

8.1 අළුත් තැනක පිහිටුවීමේ මනාප සහ අළුත් තැනක පිහිටුවීමේ ක්‍රමෝපාය :

උපදේශන රැස්වීම්වලදී බලපෑමට ලක්වූවෝ, වෙනත් තැනක නැවත පදිංචිවීම වඩා කැමති කෙසේද යන්න ගැන ඔවුන්ගේ අස්ථිර අදහස් ප්‍රකාශ කළහ. ඔවුන්ගෙන් වැඩිදෙනෙකුගේ හැඟීම වූයේ ඔවුන් හොඳ සම්බන්ධතා ඇති කර ගෙන ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ ඇති වෙළඳාම නැති නොවන සේ පාරට ආසන්නයේ නමුත් මාර්ග සීමාවෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම එපට ඔවුන්ගේ වෙළඳසැල් ඉදිකර ගත හැකි බවය. සමහරුන් අළුත් තැනක ස්ථාවර වීම ඔවුන් විසින්ම කර ගැනීමට කැමැත්ත ප්‍රකාශ කළ අතර, අනෙක් අයගේ අදහස වූයේ ව්‍යාපෘතිය මෙහි වගකීම ඔවුන් වෙනුවෙන් භාර ගතයුතු බවත්, ඉඩම තේරීම, ඉවත්ව යන කාලය සහ වෙනත් කරුණු ගැන ඔවුන්ගෙන් විමසීම අවශ්‍ය බවත්ය.

8.3 ඇති මනාප සහ එක් එක් මනාපයේ ඇති ප්‍රතිඵල විස්තර කර දෙමින්, ව්‍යාපෘතිය බලපෑමට ලක්වන්නන් විමසනු ලැබේ. වෙනත් තැනක පිහිටුවීමේ කටයුතු කර ගෙන යාමට පෙර, ඔවුන්ගේ අදහස් සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

8.4 බලපෑමට ලක්වන්නන්ට මනාප 3 ක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

1. දැනට සිටින ඉඩමේ නැවත පිහිටුවීම
2. ඔවුන් විසින්ම අළුත් තැනක නැවත පිහිටුවීම
3. ව්‍යාපෘතිය තෝරා ගන්නා ඉඩමේ නැවත පදිංචි වීම

වත්කම් නැතිවීම සම්බන්ධ සියළු කරුණු සලකා, වන්දි ගෙවනු ලබන අතර, තෝරා ගන්නා මනාපය අනුව දෙනු ලබන ආධාර වෙනස් වේ.

8.5 සිටින ඉඩමේම වෙනත් තැනක නැවත පදිංචියට යෑම මෙයට, සම්බන්ධ සංඛ්‍යාව කුඩා නිසාත්, මේ ප්‍රදේශයේ ජනගහනය කුඩා නිසාත්, ව්‍යාපෘතිය වෙළඳ සැල් හිමියන්ට මාර්ග සීමාවෙන් පිට මාර්ගයට ආසන්නයෙන් නිස් ඉඩමක පදිංචි වීමට ඉඩ දෙනු ලැබේ. මේ විකල්පය ඔවුන්ට පුරුදු වටපිටාවක කටයුතු කර ගෙන යාමට ඉඩ සලසන නිසා වෙළඳ සැල් හිමියන්, බොහෝ දෙනෙකු මේ විකල්පයට කැමැති වීම අපේක්ෂා කෙරේ. එමනිසා එය එතරම් අවුල් සහගත තත්වයක් ඇති නොකරයි.

තමා විසින්ම අළුත් තැනක පදිංචියට යාම

8.6 බලපෑමට ලක්වන ගෙවල් හිමියන්ගෙන් සමහරක් ඔවුන් විසින්ම අළුත් තැනක පදිංචියට යාමේ කටයුතු කරගෙන යාමට වඩා කැමති වනු ඇත. ඔවුන්ට වැඩි ප්‍රමාණයේ දීමනා ලැබෙනු ඇත.

ව්‍යාපෘතිය විසින් තෝරා ගෙන ඇති ඉඩමේ අළුතින් නැවත පදිංචිය :

8.7 ප්‍රායෝගික හේතූන් නිසා බලපෑමට ලක්වන පවුල් මේ මනාපයට කැමති නොවනු ඇත. කි.මී. 40 ක පමණ දුරක මේ ජනයා විසිරී ඇති නිසා ඔවුන් අළුත් තැනක නැවත පදිංචියට යෑවීම ඔවුන්ගේ සමාජ හා ආර්ථික බැඳීම් සම්පූර්ණයෙන්ම අවුල් කරයි.

අළුත් තැනක පදිංචියට යෑවීමේදී ඇති ආධාර

8.8 අළුත් තැනක ස්ථානගත කිරීමේදී බලපෑමට ලක්වන සියළු දෙනාම ආධාර කරනු ලැබේ. ප්‍රවාහනය සඳහා ඔවුන්ට ආධාර කරනු ලැබේ. ඉඩමට, ඉදිකිරීම් වලට වන්ද විස්ථාපන වියදම්, ආදායම් නැවත ඇති කර ගැනීමේ ආධාර, අළුත් තැනකට යාමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීමට පෙර, ගෙවනු ලැබේ.

නිවාස ඉඩම් කැබලි වල හවුල් අයිතිය :

8.9 නිවාස ඉඩම් කැබලි වල හිමිකම, පුරුෂයාට සහ භාර්යාවට හවුල්ව ඔවුන්ගේ අයිතිය තහවුරු වන සේ බලපෑමට ලක්වන්නන්ට හරවනු ලැබේ. මේ ගනුදෙනුවේ නීති හා මුද්දර ගාස්තු ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය දරයි.

ඉඩම සිටිල් කර්මාන්ත ඉදිකිරීම් වලට භාරදීම :

8.10 පලමු අදියර ආරම්භ කොට දින 365 කට පසු කොන්ත්‍රාත්තුවේ දෙවෙනි අදියරේ සිටිල් කර්මාන්ත ඉදිකිරීම් සඳා ඉඩම භාර දෙනු ලැබේ. කොන්ත්‍රාත් කරුට ඉදිකිරීම් සඳහා ඉඩම භාර දෙන්නේ බලපෑමට ලක්වන්නන්ට වන්දි ගෙවීමෙන් හා ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය නැවත ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය දේ ඔවුන්ට සපයා දීමෙන් පසුවය. ඉහත සඳහන් කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර, කිසිම අයෙකුට අයිති වන ලෙස කියනු නොලැබේ.

8.11 වන්දි සහ ආධාර ලබාදීමෙන් පසු, මාර්ගයට අයිති සීමාව තුළ රැඳී සිටීමට ව්‍යාපෘතිය කිසිවෙකුට ඉඩ නොදෙයි. ඉදිකිරීම් කටයුතු නිසි ලෙස කරගෙන යාමට මෙය අවශ්‍යය මොනම ආකාරයේ හෝ මිනිසාගෙන් එන බාධාවකින් තොරව ඉදිකිරීම් කටයුතු කරගෙන යාමට ඉඩ දෙනු ලැබේ. බර ඉදිකිරීම් උපකරණ සහ ඉදිකිරීම් කම්කරුවන් ඒමට පෙර අවිත් ස්ථානයක ස්ථානගත වීම ජනයාට පවා වඩා හොඳය. මෙය දූෂණය, ශබ්දය සහ සාමාන්‍ය දිවියට බාධා ඇති කරන මහා හිරිහැරයකි.

8.12 වෙළඳ සැල් වලට අමතරව, අවිත් තැන පිහිටුවීමට ඇත්තේ ගෙවල් 18 ක් හා වෙළඳ සැල් සමඟ එකට ඇති ගෙවල් 9 පමණක් නිසාත්, ඒවා කි.මී. 55 ක් තුළ විසිරී ඇති නිසාත් මේ අවිත් තැනකට ඔටුනු යලි පදිංචි කිරීමට තවත් බිමක් සකස් කිරීම අවශ්‍ය හෝ ප්‍රායෝගික නොවේ. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, යලි පදිංචි කිරීම සඳහා ඉඩමක් සකස් කිරීමට යෝජනා කලත්, එය තුළම ඇති අවාසිදායක තත්වයන් නිසා, බලපෑමට ලක්වන්නන් වුවද මේ යෝජනාවට කැමති නොවනු ඇත.

පරිච්ඡේද IX

ආදායම් නැවත යථා තත්වයට පත් කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය

9.1 මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, යළි පදිංචි කිරීම සංවර්ධන අවස්ථාවක් ලෙස දකී. ඒ අනුව, ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණය යළි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්මේ වැදගත් අංශයකි. ඉඩම්, ව්‍යාපාර, රැකියා හෝ අදායම් මාර්ග අහිමි වූ බලපෑමට ලක්වන්නන්ට එම අහිමි වූ දේ, යළි ලබාගැනීමට සහ හැකි නම් ඔවුන්ගේ තිබූ ජීවන තත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට ආධාර කරනු ලැබේ.

9.1 යළි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ඔවුන්ට වූ පාඩු අනුව ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණ ආධාර සපයයි. එයට අමතරව, විශේෂ සැලකිලි සඳහා කාන්තාවන් සහ අනාරක්ෂිත කණ්ඩායම් හඳුනා ගෙන ඇත.

ආදායම් නැවත යථා තත්වයට පත් කිරීමේ ආධාර සඳහා හඳුනා ගෙන ඇති බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ප්‍රභේද :

9.2 ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණ ආධාර ලබාදීම සඳහා හඳුනාගත් බලපෑමට ලක්වන්නන් පහත දැක්වේ.

1. කෘෂිකාර්මික ඉඩම් අහිමි වන ගොවීන්
2. පදිංචි කෘෂිකාර්මික අක්කර එකකට අඩු ඉඩම් අහිමි වන ගොවීන්
3. ගොවතු වගාවෙන් ආදායම නැති වන බලපෑමට ලක්වන්නන්
4. ව්‍යාපාර නැතිවන බලපෑමට ලක්වන්නන්
5. ආධාර ලැබිය යුතු ඉතා දුප්පත් අය
6. අනාරක්ෂිත කණ්ඩායම්

විභව්‍යය ආදායම් යළි යථා තත්වයට පත් කිරීමේ වැඩසටහන් :

9.3 ආදායම් උත්පාදන අවස්ථා ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය තුළ සීමිත වුවත්, බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ඔවුන්ට නැති වූ ආදායම නැවත ලබාගැනීමට උපකාර වන ආකාරයට ව්‍යාපෘතිය පාවිච්චි කරන ප්‍රාදේශීය සම්පත් ඇත. හම සම්පත් වලින් සමහරකට

1. ලාභ ඉඩම්
2. ලාභ ශ්‍රමය
3. මැටි
4. ප්‍රවාහන පහසුකම්
5. විදුලිය සහ
6. දැව, කොහු, ගල්වලවල්, කුරුදු සහ වෙනත් කුච් බඩු, වැනි අමුද්‍රව්‍ය ඇතුළත් වේ.

9.4 මේ සම්පත් භාවිතා කරමින් ආදායම් උත්පාදන කටයුතු බලපෑම් වලට ලක්වන්නන් අතර ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ. එම කටයුතු වලට එළවළු වගාව සහ වෙළඳාම, කුඩා වෙළඳ සැල් පවත්වා ගෙන යෑම, ඇඳුම් මැසීම, ලී කැටයම්, සහ වෙනත් හස්ත කර්මාන්ත, සත්ව පාලනය සහ කොහු ආශ්‍රිත නිශ්පාදන එයට ඇතුළත්ය.

ක්‍රමෝපායක්, කෙටිකාලීන සහ දිගුකාලීන :

9.5 ආදායම් යලි ස්ථාපනයට පත් කිරීම රැසකින් ඉෂ්ඨ කර ගතහැකි දෙයක් නොවේ. එයට අවුරු තැනක් හෝ වැඩි කාලයක් ගතවනු ඇත. එහෙත්, බලපෑමට ලක්වන්නන්ට එතෙක් බලා සිටිය නොහැකිය. එමනිසා, ව්‍යාපෘතිය කෙටි කාලීන සහ දිගු කාලීන ක්‍රමෝපායන් යන දෙකම අනුගමනය කරයි.

කෙටි කාලීන ක්‍රමෝපායන් :

9.6 කෙටිකාලීන ක්‍රමෝපායක් සැලසුම් ක ඇත්තේ, ඉතාමත් අවශ්‍ය වන විට, විශේෂයෙන් බලපෑමට ලක්වන්නන් අවතැන් වූවිට හා හෝ වෙනත් තැනකට යවන විට ආධාර ලබාදීමටය. මේ ක්‍රමෝපායේ අංශ වලට පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් වේ.

- ❖ අවතැන්වීමට/අළුත් තැනක පිහිටුවීමට පෙර, ඉඩම් වලට, ඉදිකිරීම් වලට සහ සියළු නැති වූ චන්කම් සඳහා වන්දි සම්පූර්ණයෙන් ගෙවනු ලැබේ.

- ❖ නිවාස ඉදිකිරීම් දීමනාව සහ අළුත්තැනක පිහිටුවීමේ යැපීම් දීමනාව මුළු බාධක සහ යළි පිහිටුවීමේ සම්පූර්ණ කාලය සඳහා ගෙවනු ලැබේ.
- ❖ නොමිලයේ ප්‍රවාහනය හෝ ඉවත් කිරීමේ සහ අළුත් තැනක යළි ස්ථාන ගත වීම සඳහා ස්ථාපනය වීමේ වියදම
- ❖ යළි පදිංචි කිරීමේ හෝ ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම් භූමියේ සිටිල් ඉදිකිරීම් කටයුතු වල භාවකාලික හෝ කෙටිකාලීන රැකියා.
- ❖ කාන්තාවන්, ප්‍රදේශයේම ජනයා, මහඵ සහ ආබාධිත වැනි අනාරක්ෂිත පුද්ගලයින්ට සුදුසු පරිදි විශේෂ ආධාර.

දිගු කාලීන ක්‍රමෝපායක් :

9.7 වඩා දිගු කාලයක ස්ථිර නැති ආදායම් මාර්ගයක් සැපයීම සඳහා දිගු කාලීන ක්‍රමෝපායන්වල සැලැස්ම සකස් කර ඇත. ඒවා බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයින්ගේ ජීවන තත්වය නැවත ඇති කිරීමට හෝ නැතිනම් වැඩිදියුණු කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සැලසුම් කරනු ලැබ ඇත. මේවා ඉඩම් පදනම් වූ හා ඉඩම් පදනම් නොවූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වේ.

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් :

ව්‍යාපෘති අනුග්‍රාහක ක්‍රියාකාරකම් :

9.8 මේ දිගු කාලීන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වලින් සමහරක් ව්‍යාපෘති අනුග්‍රාහක වේ. මේවා නැතිවන ඉඩම් වෙනුවට ලබා දෙන ඉඩම්, රැකියා, කුසලතා පුහුණු සහ වෙනත් ආදායම් උත්පාදන කටයුතු ඇතුළත්ය.

ජාතික සංවර්ධන සහ රැකියා වැඩ සටහන් සමඟ සම්බන්ධනය :

9.9 ව්‍යාපෘතිය විසින් අනුග්‍රාහකත්වය දක්වන වැඩසටහන් වලට අමතරව, දුප්පතුන්ට ආධාර කිරීමට සහ බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයින්ට විශේෂයෙන් අවදානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම් වලට විවිධ රජයේ යෝජනා වල ප්‍රතිලාභ හා ඒවාට ලභාචීමට හැකි කම සහතික කිරීමට, ව්‍යාපෘතිය විසින් ක්‍රියාකාරී ලෙස එම යෝජනා සවිල කරයි. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ග්‍රාමීය සහ ක්ෂුද්‍ර ව්‍යාපාර වැඩසටහන් වැනි බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයින්ට ප්‍රවේශ විය හැකි වෙනත් වර්ග වල කටයුතු ඇත.

ඉදිකිරීම් වැඩ වල රැකියා අවස්ථා :

9.10 ඉදිකිරීම් වැඩ ආරම්භ කල පසු, නොයෙක් අවිත් රැකියා අවස්ථා ඇති වේ. රියදුරන් (සැහැල්ලු වාහන රියදුරන්). (බරවාහන) රියදුරන්, පෙදරේරුවන්, ටඩුටන්, පරිසමක ක්‍රියාකරුවන්, ලිපිකරුවන්, සහ කම්කරුවන් ඒවායින් සමන්විත. ව්‍යාපෘතිය, ඉදිකිරීම් සමාගමේ සහාය ඇතිව, වර්තීය පදනමක් මත මේ බලපෑමට ලක්වන්නන්ට එම රැකියා ලබාදීමට කටයුතු කරයි. මේ රැකියා අවස්ථා වලින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ, මට්ටමෙන් යලි පදිංචි කිරීමේ ආධාර යෝජනා පෙලට බාහිර වේ. එහෙත්, එම ප්‍රතිලාභ බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයන් යටා තත්වය කරා සහ ගමන ඉක්මන් කිරීම සඳහා අමතර සහායක් වීම අපේක්ෂා කෙරේ.

ආදායම් යටා තත්වයට පත් කිරීමේ ක්‍රමෝපාය ක්‍රියාත්මක කිරීම :

9.11 ආදායම් යටා තත්වයට පත් කිරීමේ ක්‍රමෝපාය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධ පියවර වලට පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් වේ.

1. මේ ව්‍යාපෘතියේ පුළුල් වශයෙන් ඇතුළත් ඉඩම්, වෙළඳ සැල් රැකියා, ස්වයං රැකියා, ස්වයං රැකියා පුහුණු සහ රජයේ දිළිඳුකම නැති කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම වැනි ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණ අවස්ථා බලපෑමට ලක්වන්නන්ට විස්තර කර දීමට ඔවුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම.
2. ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණය අවශ්‍ය බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ලැයිස්තුවක් ඔවුන්ගේ ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණ මනාප ද සහිතව සකස් කිරීම.
3. පහත පෙන්වුම් කරන ආකාරයට, සියළු බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ආධාර කිරීම.

❖ ඉඩම් සඳහා මනාපය :

ඉඩම් ඇත්නම් ඉඩම් ලබාදීම හෝ නැත්නම් ඉඩම් ලබාගැනීමට කැමැත්තක් ඇති අයට, ඉඩම් විකිණීමට කැමති අයගෙන්, ආපසු ලබා දීමට සුදුසු ඉඩම් මිලයට ගැනීමට ආධාර කිරීම.

❖ රැකියාවට මනාපය :

රැකියාවට කැමැත්තක් ඇති බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයන්ට, ඔවුන්ගේ ඇති මනාපය පදනම් කරගෙන රැකියා ලබා දෙන ලෙස කොන්ත්‍රාත්කරු ගෙන් ඉල්ලීම.

❖ ස්වයං රැකියා සඳහා පුහුණු :

ඉල්ලුම්ක් ඇති නිශ්පාදන සඳහා වෙළඳ පොල සමීක්ෂණ පැවැත්වීම, නව කුසලතා ලබාදීමට හා ඇති පාරම්පරික දක්ෂතා උසස් කිරීමට පුහුණු, සංවිධාන කිරීම, ආදායම් උත්පාදන යෝජනා ක්‍රම සඳහා ණය ලබාගැනීම සඳහා ණය තක්සේරු කර ගැනීමට සහාය, නිශ්පාදන අලෙවියට ආධාර ඇතුළු මෙයට සම්බන්ධ සියළු කාර්යයන් සිදු කිරීම.

❖ දුප්පතුන් සඳහා රජයේ යෝජනා ක්‍රම :

රජයේ යෝජනා ක්‍රම හඳුනා ගැනීම සහ රජයේ එම වැඩ සටහන් වලින් බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ප්‍රතිලාභයක් ලැබීම සනාථ කිරීම සඳහා අදාළ නිලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

4. බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ආදායම් නැවත ඇති කිරීමේ කාර්යයන් විශේෂයෙන්, කුසලතා සහ ව්‍යවසායක සංවර්ධන පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා ඇති මනාප ගැන ඔවුන්ගේ අදහස් විමසන අතර විශේෂ ආදායම් ප්‍රතිසංස්කරණ කාර්යයන් සඳහා ඔවුන්ගේ හැකියාවන් තක්සේරු කර බලනු ලැබේ.

❖ **කුසලතා සංවර්ධන පුහුණු :**

කුසලතා සංවර්ධන පුහුණු වැඩසටහන සඳහා එක් පවුලකින් එක් අයකු බැගින් තෝරා ගනු ලැබේ. වෙළඳ පොලක් ඇති හා එම කටයුතු කිරීමට සම්පත් ඇති ආදායම් උත්පාදන යෝජනා ක්‍රම වල පුහුණු ලබාදීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. නව පදිංචි නිවාස සහ ව්‍යාපාර ස්ථාන නැතිවන පවුල්වල පුද්ගලයින්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙනු ලැබේ.

❖ **ව්‍යවසායක සංවර්ධන පුහුණු :**

වෙළඳ පොලට යොමු වූ පුහුණු වලට අමතරව, ව්‍යවසායක පුහුණු වැඩ සටහනක්ද, ආරම්භ කරනු ලැබේ. මූලික පරිකෂණයකින් පසු මෙම වැඩසහනින් ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට හැකියාවක් ඇතැයි සැලකිය හැකි අය මේ පුහුණුවේ ඉලක්කය වේ. ව්‍යවසායක පුහුණු වැඩ සටහන් සඳහා විභවතාවයක් ඇති ව්‍යාපාරයක් හෝ කර්මාන්තයක් ආරම්භ කිරීමට හා තමන්ගේ මුදල් සුළු වශයෙන් හෝ ආයෝජනය කිරීමට කැමති විය යුතු අතර, ආරම්භක ප්‍රාග්ධනය සඳහා බැංකු ණයක් ලබා ගැනීමට හැකි විය යුතුය. හොඳ අධ්‍යාපනික පසුබිම අමතර සම්පත් වේ. ව්‍යාපාර සැලසුම් සකස් කිරීමට හා ප්‍රාග් ධන ලබා ගැනීමට ව්‍යාපෘතිය උදව් කරයි.

ආදායම් නැවත යථා තත්වයට පත් කිරීමේ වැඩ සටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම

9.12 ව්‍යාපෘතිය ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම දරන අතර, මෙහෙයුම් සහ සැපයුම් ආධාර ද මේ සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් ද සපයයි. මේ කාර්යය කර ගෙන යාම සඳහා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය තුළම එහි කාර්ය මණ්ඩලයක් සිටී. විශේෂ කුසලතා සංවර්ධන වැඩ සටහන් සඳහා බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයින්ගේ සුදුසුකම් බැලීමට මූලික පරිකෂණ කරන ව්‍යාපාර සංවර්ධන නිලධාරීන් ඔවුහු වෙති.

ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට අනුයුක්ත යළි පදිංචි කිරීමේ නිලධාරී යළි පදිංචි කිරීමේ සහකාර සහාය ඇතිව යළි පදිංචි කිරීමේ කණ්ඩායම් නායකයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීමේ වැඩ සටහන භාරව සිටී. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන කාර්යාලය,

අවශ්‍ය නම් ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල සහාය ලබා ගනී.

9.13 මෙයට අමතරව, බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ආධාර කිරීම සඳහා පොදු හා පුද්ගලික අංශ දෙකේම ආයතන සංඛ්‍යාවක සහභාගිච්ඡම ඉල්ලනු ලැබේ. මේවාට කුඩා තේ වතු අධිකාරිය, අපනයන කෘෂිකර්ම භෝග දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු සහ වෙනත් මූල්‍ය ආයතන, වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය, ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කාර්මික පුහුණු අධිකාරිය, සහ වාණිජ මණ්ඩලය ඇතුළත් වේ.

ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීමේ සඳහා අයවැය ඇස්තමේන්තුව.

ආදායම් යථා තත්වයට පත් කිරීමේ කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන අයවැය ඇස්තමේන්තුවේ ඇත. මෙය පරිච්ඡේද X යේ ඇත.

පරිච්ඡේද X

යලි පදිංචි කිරීමේ අයවැය සහ මුදල් යෙදවුම් සැලැස්ම

පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව

10.1 අයවැයට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම අළුත් තැනක පිහිටුවීම, ආදායම් යලි යථා තත්වයට පත් කිරීම බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ආදාාර හිමිකම්, පරිපාලන වියදම් (මුළු ඇස්තමේන්තුවෙන් 2%) බාහිර මානනය, කෘෂිකාර්මික හා වෙනත් ඉඩම්, නිවාස සහ වානිජ ගොඩනැගිලි, ද්විතීයි ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් වත්කම් සඳහා වෙන් වෙන් ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් වත්කම් සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් වියදම් ඇතුළත්ය. පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවලට අවිනිශ්චිත වියදම් සඳහා ප්‍රතිපාදන ඇත. (මුළු අයවැයෙන් 10 ක ප්‍රතිශතයක්)

මුළු අයවැය වියදම :

10.2 නැවත පදිංචි කිරීමේ මුළු පිරිවැය රු: 10706,64,356 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. එය අමෙරිකානු ඩොලර් 97,33,312 කි. මෙය ඩොලර් රු: 108 ක් සේ සලකා ගණක් බලා ඇත. මේ අයවැයට, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, අළුත් තැනක පිහිටුවීම, පුනරුත්ථාපනය, ආදායම් යලි යථා තත්වයට පත් කිරීම, පරිපාලනය, බාහිර මානනය, යන කටයුතු වලට සම්බන්ධ මුළු වියදම් හා ඇස්තමේන්තු වියදම් ඇතුළත්ය.

නැවත පදිංචි කිරීමේ අයවැය සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කල ප්‍රමාණයන් :

10.4 යලි පදිංචි කිරීමේ අයවැය සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කල ප්‍රමාණයන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ යාබද ව්‍යාපෘති වල බලපෑමට ලක්වුනට වන්දි ගෙවීමේදී භාවිතා කල ප්‍රමාණයන්, තක්සේරු නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා, බලාපොරොත්තු විය හැකි විකුණුම් කරුවන්ගේ පුවත්පත් දැන්වීම් යනාදිය පදනම් කර ගෙන ඇත. විස්තර සඳහා ඇමුණුම් 111 බලන්න.

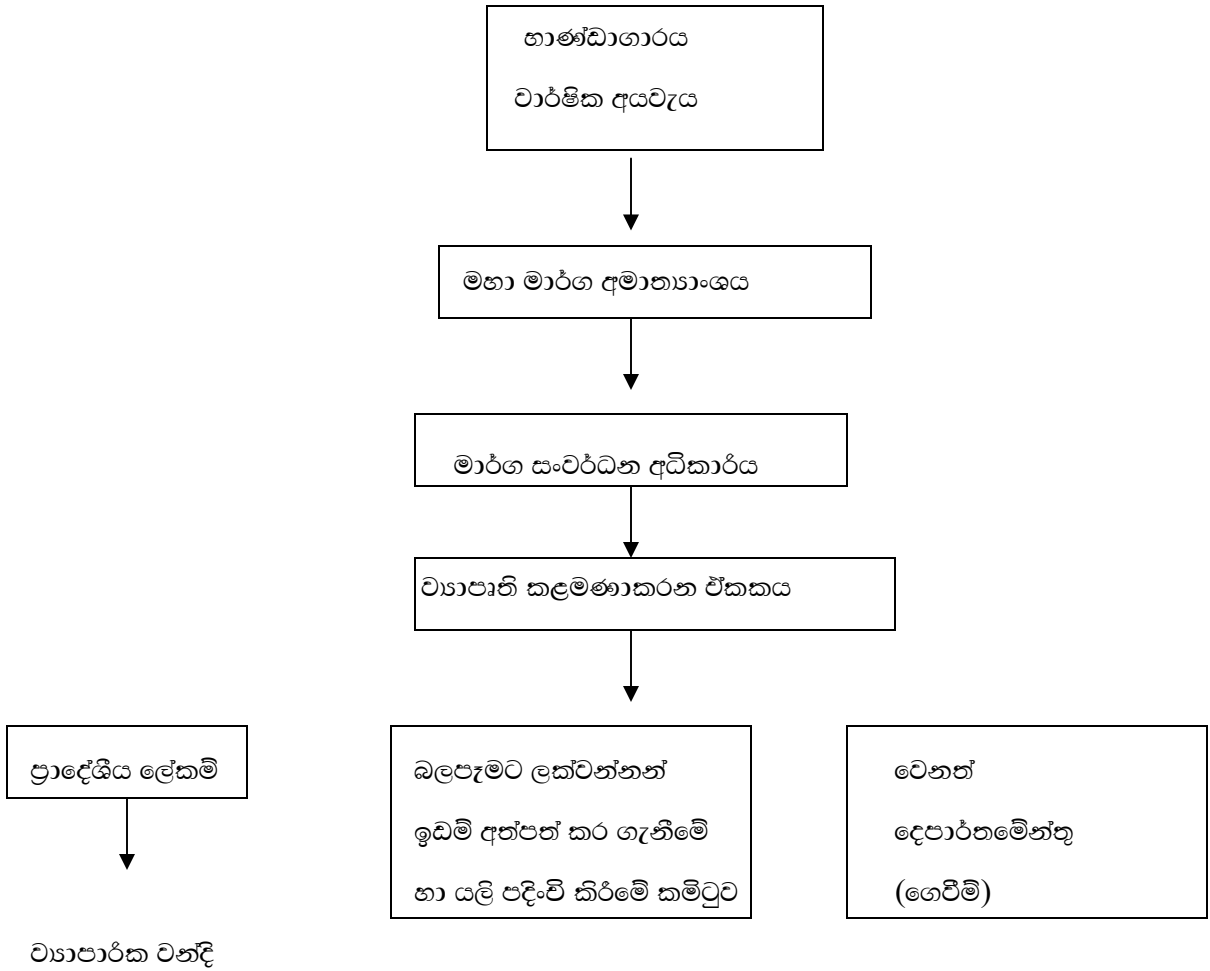
10.5 භාණ්ඩාගාරයෙන් ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයට අරමුදල මුදා හැරීමේ, බොහෝවිට සිදුවන පරිදි ප්‍රමාද විය හැකිය. අරමුදල් අවශ්‍යතා හා අවශ්‍ය කාලය කලින් භාණ්ඩාගාරයට ලබා දෙනු ලැබේ. ඉන්පසු කාලෝචිත ආකරයට, මුදල් මුදා හරින ලෙස ඉල්ලීම් භාණ්ඩාගාරය සමඟ කිට්ටුනේ අනුගමනය කෙරේ. මෙයින් මේ ක්‍රියාවලියේ සිදුවන ප්‍රමාණ නැති කිරීමටත් බලපෑම් වලට ලක්වන්නන්ට වන්දි ඉක්මනින් ගෙවීමටත් අදාල වෙනත් අයට ව්‍යාපෘති අරමුදල් ලබාදීමත් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. බලපෑම් වලට ලක්වුවන්ට වන්දි එකවර ගෙවීම මිස, අන්තර් කාලවලදී කොටස් වශයෙන් නොගෙවීම් මෙයින් තහවුරු කරනු ලැබේ.

අරමුදල් ලබාදෙන මූලාශ්‍ර:

10.9 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ සම්පූර්ණ වියදම ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් දරනු ලැබේ. යලි පදිංචි කිරීමේ අරමුණු සම්පූර්ණයෙන් ලඟා කර ගැනීම සහතික කිරීමට, අයවැය ඇස්තමේන්තුව ඉක්මවා යන බලාපොරොත්තු නොවූ බැඳීම් රජය විසින් දරයි.

විග්‍රහ 10 A

ප්‍රධාන සටහන :

පරිච්ඡේද X1

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්ය සටහන.

- 11.1 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු තිබේ. ප්‍රති මාසයෙන් ආරම්භ වී අවුරුදු 3 ක කාලයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. ප්‍රති 2007 සිට මැයි 2010 දක්වා වන අවුරුදු 3 ක මුළු කාලය සඳහාම කාල සීමාවන් සහිත ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මක් සකස් කරනු ලැබ ඇත. මෙය සිවිල් කටයුතු කෙරෙන කාලවලට අනුකූල වේ. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම ආරම්භ කිරීමට ද පෙර පරිසර හා සමාජ අංශය ආරම්භ කිරීම වැනි සමහර වැදගත් කාර්යයන් කරන ලදී.
- 11.2 ව්‍යාපෘති කළමනාකරන එකකය බලපෑමට ලක්වුවන්ට ප්‍රමාණවත් පුර්ව දැනුම් දීමක් කරන අතර, ඔහුගේ/ඇයගේ යලි පදිංචි කිරීමේ හිමිකම් ඔහුට/ඇයට ගෙවනතුරු කිසිම කෙනෙකුට ඉවත්වන ලෙස කියනු නොලැබේ. සිවිල් කටයුතු කොන්ත්‍රාත්තුව භාර දෙන්නේ සියළු වන්දි ගෙවීම සහ අළුත් තැනක පිහිටුවීම සතුටුදායක ලෙස සම්පූර්ණ කිරීමෙන් හා එක් එක් අංශය සඳහා පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවන් සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසුවය.

11.3 ප්‍රධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත් කරුණු :

පහත දැක්වෙන වගු 11 A, කාර්යයන් වගකියන ආයතන, කාර්ය නිම කිරීමට අවශ්‍ය කාල සීමාව, සහ ඊටායේ අද තත්වය පිළිබඳ විස්තර ලබා දෙයි.

කාර්ය	වගකීම	ආරම්භ කිරීමෙන් පසු කාලය	තත්වය
යලි පදිංචි කිරීමේ කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම සහ මූලික පුහුණු	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය - මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	මාස 1	අවසන් කරන ලදී.
යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීම සහ ඉඩම් අමාත්‍යාංශයේ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය ඉඩම් අමාත්‍යාංශයේ පරිසර සහ සමාජ සහ සමාජ අංශය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව	මාස 6	2008 මාර්තු 15 වන විට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.
.ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රා.ලේ. , මිනුම් දෙපාර්තමේන්තුව, තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය, ඉඩම් අමාත්‍යාංශය, හා ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය.	මාස 7 20	කර ගෙන යනු ලැබේ. මාර්තු 2009 වන විට සම්පූර්ණ කෙරේ.
වන්දි ගෙවීම - ප්‍රමුඛය අංශය සඳහා	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රා.ලේ, මිනුම් දෙපාර්තමේන්තුව, තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව, මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු.	මාස 13 15	යථා කල ආරම්භ කෙරේ.
වන්දි ගෙවීම	.ඉහත සඳහන් පරිදි වේ.	මාස 19 25	යථා කාලයේදී

			ආරම්භ කෙරේ.
.ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ අංශය, සහ වෙනත් අදාළ දෙපාර්තමේන්තු	මාස 19 23	යථා කාලයේදී ආරම්භ කෙරේ.
ගෙවල්, වෙළඳ සැල්, ව්‍යාපාර අළුත් තැනක පිහිටුවීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ /ආර්ථික සමාජ අංශය ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 20 25	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.
මාර්ගයට අයිති කොටස ශුද්ධ කිරීම.	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 20 25	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.
ගෙවල්, වෙළඳ සැල්, ව්‍යාපාර අළුත් තැනක පිහිටුවීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ /ආර්ථික සමාජ අංශය ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 20 25	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.
මාර්ගයට අයිති කොටස ශුද්ධ කිරීම.	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 20 25	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.
සිවිල් වැඩ ආරම්භ කිරීමේ සඳහා දැන්වීම් නිකුත් කිරීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය සහ මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව	මාස 13 පළමු අදියර. මාස 26 සිට දෙවන අදියර	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.
ආදායම් යලි පිහිටුවීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය/ආර්ථික ප්‍රජා අංශය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 15 දිගටම කරගෙන යනු ලැබේ.	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කෙරේ.

කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතිය	ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය/ආර්ථික සමාජ අංශය ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක		
කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතිය	ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය/ආර්ථික සමාජ අංශය ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක		
දුක්ගැනවිලි සඳහා සහන ලබාගැනීම	දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව, සමට මණ්ඩල, වෙනත් රජයේ ආයතන.	මාස 15 සිට දැනට කර ගෙන යනු ලැබේ.	කරගෙන යනු ලැබේ.
අභ්‍යන්තර මානනය	ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය/ආර්ථික සමාජ අංශය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක	මාස 3 සිට කර ගෙන යනු ලැබේ.	කර ගෙන යනු ලැබේ
බාහිර මානනය	බාහිර මානනය	මාස 14 සිට විවිත් විට	අවශ්‍ය වූ විට ආරම්භ කරනු ලැබේ.

ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීම සඳහා භාරදිය යුතු පාරේ කොටස් :

- 11.4 සිටිල් වැඩ කොන්ත්‍රාත් කරු සඳහා ඉල්ලීම් ලේඛන යටතේ, සිටිල් ඉදිකිරීම් කටයුතු අදියර දෙදකදී කර්මට පාර, භාරදීමට ඇත. භාර දිය යුතු කොටස් පහත සඳහන් පරිදි වේ.
- (a). කි.මී. 75 + 500 86 + 500 (කි.මී.11)
 - (b). 88 + 590 34 + 560 (5 +970)
 - (c), 99 +530 - 101 + 520 (කි.මී. 1+ 970)
 - (d), 104 + 460 - 108 + 380 (3 + 920)
 - (e). 112 + 160 118 + 135 (5 + 975) (මුළු දුර කි.මී. 28 +87)
- ආරම්භක දිනයන් දින 365 කට ඉතිරි කොටස භාර දෙනු ලැබේ.

- 11.5 මේ කොටසේ පාර දෙපසේම ඇති ඉඩම් වනරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සතුය. මේ කොටස ඉදිකිරීම් කාර්යයන් සඳහා භාරදීම ගැන මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ විරෝධයක් නැත. එසේ වුවත්, පුද්ගලික ඉඩම් කොටස් කිහිපයක් සහිත ඇති අතර එම ඉඩම්, හිමිකරුවෝද එම ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ගැන විරුද්ධ නොවෙති. ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය
- (a). විධිමත් අවසරය වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාගැනීම හා
 - (b). අත්පත් කර ගැනීමට ඇති කොටස් සඳහා වන්දි සහ වෙනත් හිමිකම් සම්පර්ණයෙන් ගෙවීම සහතික කිරීමට කටයුතු කලොත් ඉදිකිරීම් කටයුතු වහාම ආරම්භ කළහැකිය.

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ තත්වය :

- 11.6 ප්‍රමුඛ කොටස් සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය (ආරම්භ දිනයේදී සිටිල් ඉදිකිරීම් සඳහා භාරදිය යුතු කොටස්) 2008 නොවැම්බර් 13 දින ආරම්භ වේ. වගන්ති 38 (c) දැනටමත් ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා යෝජනාව මහා මාර්ග හා මාර්ග සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇත. ටටිනාකම් තක්සේරුව කර ගෙන යමින් පවතින අතර, ඉක්මනින් එය සම්පූර්ණ වේ. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම යටතේ, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය දිගු එකකි. අවශ්‍ය අවම කාලය තුළදී මේ කාර්ය නිම කර ගැනීම සඳහා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය අදාළ බලධාරීන් සමඟ කිට්ටුවෙන් වනවිට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සම්පූර්ණයෙන්ම හමාර කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර, ප්‍රමුඛ කොටසේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම අගෝස්තු 2008 අග වන විට නිම කිරීමට ද අපේක්ෂිතය.

ඇමුණුම් අංක IV ඇස්තමේන්තු කිරීමේ අද තත්වය පෙන්වයි.

- 11.7 ඇමුණුම් V ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියා සටහනක් පෙන්වයි.

පරිච්ඡේද XII

ආයතනික රාමුව

12.1 මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, මහා මාර්ග සංවර්ධන යටතේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වේ. සියළු කටයුතු සම්බන්ධීකරණය සහ නියාමනය කරන ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයක් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් පිහිටුවා ඇත. නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීම, සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නියාමනයට අමාත්‍යාංශ සහ ආයතන කිහිපයක් සම්බන්ධ වේ. ඉඩම් අමාත්‍යාංශය, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ වැඩ සටහනට කිට්ටුවෙන් සම්බන්ධ අමාත්‍යාංශයකි.

ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය :

12.2 ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයේ ප්‍රධාන නිලධාරී ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂක වේ. ඉංජිනේරුවරු, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ උපදේශකවරු, පරිපාලන සහ මූලික කටයුතු පිළිබඳ සහායක කාර්ය මණ්ඩල ඔහුට සහාය වෙති. තොරතුරු ලබාදීම, සාකච්ඡා උපදේශන කටයුතු කිරීම, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීම සහ ආදායම් යලි පිහිටුවීමේ වැඩසටහන් පහසු කිරීමට, කොළඹ පිහිටි ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට අමතරව, උප කාර්යාලයක් යලි පදිංචි කිරීමේ සහකාරවරයෙකු සහ සහායක කාර්ය මණ්ඩලය සහිතව, 2008 ජනවාරි මාසයේ සිට මහනුවර පිහිටුවා ඇත.

පරිසර සහ සමාජ අංශය :

12.3 මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය තුළ මෑතකදී පිහිටුවන ලද පරිසර සහ සමාජ අංශය විසින් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් කිරීම පරීක්ෂා කිරීමත්, ආරක්ෂාව සපුරා තිබිය යුතු අනුකූලතාවයන් අධීක්ෂණය කිරීමත් කරනු ලැබේ. එසේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීම ඉක්මන් කිරීම සඳහා අතුරු වැඩ පිළිවෙලක් යටතේ, මේ කාර්යයන් ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය විසින් කර ගෙන යනු ලැබේ.

ප්‍රධාන ඉංජිනේරුවරුන්ගේ කාර්යාලය :

12.4 ප්‍රධාන ඉංජිනේරුවරුන්ගේ මූලිකත්වය සහිත ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය ව්‍යාපෘතියේ දෛනික ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුතු වලට වග කියනු ලැබේ. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ අංශය දෛනික අධීක්ෂණ කටයුතු සහ ව්‍යාපෘතියේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම භාරව කටයුතු කිරීම සඳහා, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ නිලධාරීන් සහ යලි පදිංචි කිරීමේ සහකාර වරුන් සහිත කාර්ය මණ්ඩලයන් (හෝ භාවකාලික පත් කරන ලද ප්‍රාදේශීය උපදේශකවරුන් ද) ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලයලට අනුයුක්ත කරනු ලැබේ. ප්‍රධාන ඉංජිනේරුගේ කාර්යාල මාසික ප්‍රගති/නියාමන වාර්තා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ අංශය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, සහ පරිසර සහ සමාජ අංශයට ලබා දෙනු ලැබේ.

ඉදිකිරීමේ අධීක්ෂණ උපදේශකවරුන් :

12.5 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය, ඉදිකිරීම් කටයුතු වලට මහ පෙනීම් සහ ඒවා අධීක්ෂණය කිරීමේ කටයුතු වලට අමතරව ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමට ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට සහාය වන ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශකවරයෙකු යොදා ගනු ලැබේ.

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව :

12.6 ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටු, පත් කරනු ලැබේ. (එම කමිටු ගණන පාර සහ ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාශ ගණන අනුව වේ) මේ කමිටු බලපෑමට ලක්වන්නන් සමඟ සාකච්ඡා කර, යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියට ආධාර කිරීම, සහ පරිපාලන කටයුතු සහ වන්දි ගෙවීම පිළිබඳ ආරවුල් විසඳීම පිළිබඳ තීරණ ගැනීම සිදු කරයි. ප්‍රාදේශීය ලේකම්, එක් එක් ඉඩම් කට්ටියේ නිත්‍යානුකූල වටිනාකම් තක්සේරුව යලි පිහිටුවීමේ වියදම ලබා ගෙන එය ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව බලපෑමට ලක්වුවන්ට ඉදිරිපත් කරයි. තමාට ඉදිරිපත් කල වන්දියට බලපෑමට ලක්වන්නා සෑහීමකට පත් නොවන්නේ

නම්, ඔහුට සහනයක් ලබා ගැනීමට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවට පැමිණිය හැකිය. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවේ සභාපතිත්වය ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් දරණ අතරට එම කමිටුවට මිනුම දෙපාර්තමේන්තුව, තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව යන දෙපාර්තමේන්තුවල සහ මේ ගැන සැලකිලිමත් බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ නියෝජිතයන් වෙති.

කාර්ය භාර සහ වගකීම :

12.7මේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ යලි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් කාර්යයන් සකස් කිරීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුතු වල යෙදෙන එක් එක් ප්‍රධාන ආයතන සතු ප්‍රධාන වගකීම්, භූමිකා සහ කාර්යයන් පහත දැක්වෙන පරිදි වේ.

(a). **ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය සහ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.**

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ සඳහන් කොන්දේසි වලට අනුකූලව, පොදු කටයුතු සඳහා ඉඩම් සහ දේපල අයිති කර ගැනීමේ වගකීම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු දරති. එසේම, ඔවුහු, වන්දි සුදානම් කිරීම, සකස් කිරීම සහ වන්දි ගෙවීම සඳහා ද වගකීම් දරති. මේ ක්‍රියාවලිය ඉක්මන් කිරීම සඳහා අත්පත් කර ගැනීමේ නිලධාරීන් දෙතුන් දෙනෙකුගේ සහය ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට ලැබේ.

තක්සේරු ක්‍රියාවලියේ ඇති විෂමතා නිවැරදි කිරීමේ සහ බලපෑමට ලක්වන්නාට හිමි සියළුම හිමිකම් ඔවුන්ට ලබාදීම සහතික කිරීමේ වගකීම ඉඩම් අත්පත් කිරීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව දරයි.

(b). **මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය :**

යලි පදිංචි කිරීම සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය සඳහා සමස්ථ වගකීම, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය හරහා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය දරයි. ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ අංශයේ, පරිසර සහ සමාජ අංශයේ, සහ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු

කාර්යාලවල සහාය ඇතිව, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ වගකීම් සහ කාර්ය භාරයන් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් සමඟ සම්බන්ධීකරණය වීම, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යලි පදිංචි කිරීමට සම්බන්ධ ඕනෑම කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය සමඟ සම්බන්ධවීම (10 L), ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, ඉඩම් වෙන්කර දීම, මාරු කිරීම සහ හිමිකම් සම්බන්ධ කරුණු, සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් අමාත්‍යාංශය, සහ මිනුම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය.

- .ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ යෙදෙන (තක්සේරු කාර්යාලය සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වැනි) ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය.
- සියළු යලි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු සමායෝජනය උපලේඛන ගත කිරීම, අධීක්ෂණ කිරීම සහ නියාමනය සිවිල් වැඩ ගිවිසුම සමඟ සම්බන්ධීකරණය වී කාලීන පදනමක් මත, ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ඉඩම් අදියරයෙන් අදියරය භාරදීම පහසු කිරීම.
- ව්‍යාපෘතියට අත්පත් කර ගනු ලබන වත්කම් සඳහා හිමිකම් නිශ්චය කිරීම සඳහා සහ නොයෙක් යලි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු සඳහා යලි පිහිටුවීමේ විශදම ස්ථාපිත කිරීමේදී, ප්‍රධාන තක්සේරු කරුවන්/ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවට සහාය ලබාදීම,
- ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම සඳහා, සහකාර තක්සේරු කරුවන් කාර්යාලය, අදාළ ආයතන සමඟ මිල නියමයන් තීරණය කිරීම අවසන් කිරීම.
- බලපෑමට ලක්වන්නන් හඳුනා ගැනීම, සහ ඔවුන්ගේ හිමිකම් ගැන ඕවුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම, යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව ගෙවීම සහ යලි පදිංචි කිරීම තහවුරු කිරීම.
- හිමිකම් නැති පුද්ගලයින් සමඟ IOL දත්ත සකස් කිරීම සහ
- හිමිකම් ඇති හා නැති පුද්ගලයන් සඳහා, එක් එක් ව්‍යාපෘතියට, බලපෑමට ලක්වන්නන් පිළිබඳ දත්ත පදනමක් සහිතව, පරිසනක ගත කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් පිහිටුවීම.

- කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති සහයෝගය ද ඇතිව ජීවනෝපය යළි පිහිටුවීමේ ක්‍රම වලට සම්බන්ධ වෙනත් අධිකාරී ආයතන අවශ්‍ය නම් ද්විපාක්ෂික ආයතන හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය.
- පුනරුත්ථාපන පියවරවල් විධිමත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීම තහවුරු කිරීම.
- දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවල කටයුතු පිහිටුවීම සහ පහසු කිරීම.
- දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් කල බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ලැයිස්තුව වන්දි ගෙවීම, සහ දුක්ගැනවිලි විසඳීම සම්බන්ධයෙන් ක්‍රමානුකූලව දුක්ගැනවිලි සහාය කමිටුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය ඇති කර ගැනීම.
- යළි පදිංචි කිරීමේ භූමි සංවර්ධනය සඳහා බලපෑමට ලක්වන්නන් සමඟ සාකච්ඡා කොට සුදුසු බිම් තෝරා ගැනීම.
- යළි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම නියාමනය කිරීම, අවශ්‍ය නම් අවශ්‍ය අනුමැතිය ඇතිව හිමිකම් න්‍යාසයේ වෙනස්කම් කිරීම.
- ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය ප්‍රගති වාර්තා මාසිකව ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශයේ සහ පරිසර හා සමාජ අංශයේ අධ්‍යක්ෂකට සහ කොළඹ ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකට හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට ඉදිරිපත් කිරීම.
- ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය මගින් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශයේ ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ ශ්‍රේයීමාසිකව වාර්තා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට යැවීම.

C. ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශකවරු :

යළි පදිංචි කිරීම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශකවරු ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට උදව් කරයි. දේශීය (අවශ්‍ය ජාත්‍යන්තර) යළි පදිංචි කිරීමේ උපදේශකවරු, ව්‍යාපෘතියේ බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතිය පවත්වා ගෙන යාමට හා යාවත්කාලීන කිරීමට ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලයට සහ කේෂ්ත්‍ර නිලදාරීන්ට උදව් කරති. එසේම, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක යළි පදිංචි කිරීම කළමනාකරනය, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ආදායම් යළි පිහිටුවීම සහ කාර්යයන්හිදී ප්‍රධාන ඉංජිනේරු සහ කේෂ්ත්‍ර නිලදාරීන්ට අතිරේක සහාය ලබාදීමට අවශ්‍ය නම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන යොදවයි. යළි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් වල සටහන් කර ඇති සියළු සැලසුම් ගත

කාර්යයන් කර ගෙන යාමේ ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට, සමාජ අංශට, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලවලට උදව් කරයි. එසේම, යළි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු අධීක්ෂණය සහ ත්‍රෛයීමාසික ප්‍රගති වාර්තා සකස් කිරීමට ද උදව් කරයි.

වෙනත් ආයතන

12.8 අන්දැකීම් සහිත ආයතන සංවිධාන සහ අවශ්‍ය නම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල සභාය ඇතිව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවි සංවිධාන, ගොවිජන සංවර්ධන සභා, පොල් සංවර්ධන මණ්ඩලව, රබර් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව, කුඩා හෝ වතු අධිකාරිය, අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය ආයතන සහ උප ව්‍යාපෘති කොට්ඨාශ යළි පදිංචි කිරීමේ නොයෙක් අංශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට වග කියන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ හවුල් කාරකම් සහිතව ආදායම් පුනරුත්ථාපනය ජවනෝපා යළි පිහිටුවීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

12.9 වන්දි ගෙවීම් සම්බන්ධ වගකීම්

වන්දි ගෙවීම සම්බන්ධයෙන්, පරිසර සහ සමාජ අංශයට ඉදිකිරීම් ඉංජිනේරු කාර්යාලය සහ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යළි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවේ සභාය ඇතිව, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශකගේ සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල සභාය තවදුරටත් ලබා ගන්නා ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයේ වගකීම් වලට පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් වේ.

- ❖ ගෙවීම් කාර්ය සටහන් අඩු වශයෙන් සති දෙකකට කලින් බලපැමට ලක් වන්නන්ට දැනුම් දීම.
- ❖ ගෙවීම් වල විස්තරාත්මක සැකසුම සමඟ බලපැමට ලක්වන්නන් සහ ඔවුන්ගේ හිමිකම් පිළිබඳ ලැයිස්තුවක් සකස් කිරීම.
- ❖ වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රියාවලිය බැලීමට විවිධ නියෝජිතයින්ට (තරුණ කාන්තා සමඟ සහ/හෝ (ගොවි සංවිධාන) දිරිමත් කිරීම.
- ❖ බලපැමට ලක්වන්නන් ඔහුගේ/ඇයගේ අයිතිවාසිකම්, සහ හිමිකම්, දන්නා බවත්, එක් එක් හිමිකමට අදාලව ලැබුණු ගෙවීම් ලේඛනගත කර ඇති බවත් සහතික කිරීම.

- ❖ වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රියාවන්ට සාක්ෂිකරුවනු ලෙස අත්සන් කිරීම.
- ❖ සකස් කරන ලද සියළු වන්දි ගෙවීම් පෝර්ම වල පිටපත් ලබාගැනීම සහ සියළු වන්දි ගෙවීම් වල පෝර්ම සහ ලේඛන පිටපත් සකස් කිරීම, (බලපැවැත්වීමට ලක්වන්නන්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය ප්‍රධාන කාර්යාලයට, පරිසර සහ සමාජ අංශයේ සහ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු (කාර්යාල සහ ආයතන වලට පිටපත්)
- ❖ ගෙවීම් කල දිනය, පරිසනක ගත කරමින් බලපැවැත්වීමට ලක්වන්නන්ගේ ලැයිස්තු ක්‍රමානුකූලව සකස් කිරීම හා යාවත්කාලීන කිරීම සහ යලි පදිංචි කිරීමේ බිම් ප්‍රමාණය හෝ ඔවුන් තෝරා ගත් ඉඩම් වල බලපැවැත්වීමට පත්වන්නන් යලි පිහිටුවීමට අවම වශයෙන් මාසයකට පෙර දැනුම් දීමක් කරනු ලැබේ. ඕනෑම ඉවත් කිරීමකට හෝ සම්පත් බැහැර කිරීමකට පෙර, බලපැවැත්වීමට ලක්වන්නන්ට සියළු වන්දි, හිමිකම් සහ වෙනත් දීමනා ගෙවනු ලැබේ. යලි පදිංචි කිරීමේ බිම් ප්‍රජා පහසුකම් සහිත බව, සේවාවන් ලබා ගැනීමට හැකි බව, හා බලපැවැත්වීමට ලක් වන ඉඩම් වල තිබෙන පහසුකම් වලට සමාන පහසුකම් මේ යලි පදිංචි කිරීමේ ඉඩම් වල ඇති බවත් ව්‍යාපෘතිය සහතික කරයි.

12.9 වන්දි ගෙවන විට බලපැවැත්වීමට ලක්වන්නන්ගේ වගකීම් :

- අවශ්‍ය ලියකියවිලි රැගෙන ඒම (හිමිකම් ඔප්පු, හෝ ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතික, බදු හෝ කුලී ගිවිසුම් ආදී ගිවිසුම්)
- නියමිත දිනයන්හිදී බලපැවැත්වීමට ලක්වන්නන්ට වන්දිය ලබාගැනීමට පැමිණීමට නොහැකි නම් ඔවුහු ඒ බව ග්‍රාම නිලධාරීට දැනුම් දිය යුතුය. නැත්නම් ලිඛිත බලයක් සහිතව, ඔහු/ඇය වෙනුවෙන් නියෝජිතයෙකු වන්දිය ලබාගැනීම සඳහා එවිය හැකිය. එසේ නැත්නම්, බලපැවැත්වීමට ලක්වන වන්දිය ගැනීමට වෙනත් දිනයක් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවෙන් ඉල්ලිය හැකිය.
- සියළු වන්දි ගෙවීමේ ලේඛන පරීක්ෂණයෙන් සමාලෝචනය කොට, අවශ්‍යව ඇත්නම්, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට පරිසර සහ සමාජ අංශයට ප්‍රධාන ඉංජිනේරු

කාර්යාලයට සහ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව පැහැදිලි කිරීමක් හෝ විස්තර කිරීමක් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතුය.

- o බලපෑමට ලක්වන්නා වනදී ගෙවීම් ගැන සැහීමකට පත් නොවන්නේ නම් හෝ බලපෑමට ලක්වන හා ඉදිරිපත් කරන ලද වන්දිය අතර එකඟතාවයක් නැත්නම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවේ සහ දුක් ගැනවිලි සහන කමිටුවෙන් මේ සඳහා ආධාර ඉල්ලිය හැකිය.
- o බලපෑමට ලක්වන්නන් වනදී ගෙවීම් ලේඛන විධිමත් යයි පිළිගන්නේ නම් ඔවුහු එම ලේඛන වලට අත්සන් තබා වනදී ගෙවීම් භාර ගැනීමේ ලදුපත් පිළිගෙන, සියළු වන්දි පෝර්ම වල පිටපතක් ලබා ගනිති.
- o ඉදිකිරීම් වැඩ ආරම්භ කිරීමට හැකි වන සේ, ව්‍යාපෘතිය විසින් දෙනු ලබන කාලසීමාව තුළදී බලපෑමට ලක්වන්නන් වැඩ බිමෙන් ඉවත් වෙති.

12.10 පහත සඳහන් 12 A වගුවේ ව්‍යාපෘතියේ යලි පදිංචි කිරීමේ කාර්යයන් වල යෙදෙන නොයෙක් ආයතනවල භූමිකා හා වගකීම් පෙන්වා ඇත.

පරිච්ඡේද XIII

නියාමනය සහ ඇහැයීම

13.1 නියාමනය සහ ඇහැයීම යළි පදිංචි කිරීමේ කළමනාකරණයට ඉතා වැදගත්ය. යළි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු සැලසුමට අනුව සිදුවන්නේ ද යන්න තහවුරු කිරීම සඳහා නියාමනයට, වාරිකට හරිවැරදි බැලීමක් කරයි. අනිත් අනිත්, ඇහැයීම, සැලසුම අපේක්ෂිත පරමාර්ථ ඉටු කර ගන්නේද යන්න තක්සේරු කර ගැනීමට සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාපෘතිය අවසානයේ කෙරෙන ව්‍යායාමයකි. නියාමනය අභ්‍යන්තරව සහ බාහිරව සිදු කෙරේ. බලපෑමට ලක්වන්නන් නියාමනය සහ ඇහැයීමේ ක්‍රියාපිලිවෙලට සම්බන්ධ වෙති.

අභ්‍යන්තර නියාමනය :

13.2 අභ්‍යන්තර නියාමනය, පරිසර සහ සමාජ කමිටුව, ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂක, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක යන අයගේ සහාය සහ අවධානය නම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක හෝ ප්‍රජා මූලික සංවිධානයක සහභාගිත්වය ඇතිව ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය විසින් කරනු ලැබේ. ව්‍යාපෘතිය බලපෑමට ලක්වන්නන් මේ කාර්යයට ක්‍රමානුකූල සම්බන්ධ කර ගනී. ඔවුන් මේ සම්බන්ධයෙන් වටිනා පසු පෙටුම් ලබා දෙති. නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලසුමේ විස්තර කර ඇති කාර්යයන් සම්බන්ධව හා එක් එක් කාර්ය සඳහා වෙන් කර ඇති කාල රාමුව සැලකිල්ලට ගෙන විමර්ශනය කරනු ලැබේ. ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මතුවන ගැටළු සැහැල්ලු කිරීමට හෝ නිරාකරණය කිරීමට ඵලදායී ප්‍රතිකාරක ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම සඳහා, විමර්ශන කාර්යයෙන් ගන්නා ලද තොරතුරු ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය සහ අදාළ පරිච්ඡේදවල විසින් සමාලෝචනය කරනු ලැබේ.

13.3 අභ්‍යන්තර විමර්ශනයේ විශේෂ යොමුව වන්නේ පහත සඳහන් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යළි පදිංචි කිරීමේ කාර්යයන් වේ.

- ❖ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම.
- ❖ වන්දි ගෙවීම
- ❖ තොරතුරු ලබාදීම.
- ❖ බලපෑමට ලක්වන්නන් සහ වෙනත් පාරිශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා
- ❖ යළි පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් සකස් කිරීම
- ❖ නිවාස සහ යළි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රශ්න
- ❖ ජීවනෝපාය සහ ආදායම් යළි පිහිටුවීම
- ❖ බලපෑමට ලක්වන කාන්තාවන් ඇතුළු අවදානමට ලක්විය හැකි බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය වැඩි දියුණු කර ගැනීමට ඇති හැකියාව.

- 13.4 යලි පදිංචි කිරීමේ රාමුවේ සඳහන් පරිදි යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්මේ අරමුණු ලඟා කර ගැනීම සහතික කිරීමට පිහිටුවා ඇති දර්ශක අනුගමනය කරනු ලැබේ.
- 13.5 කේෂ්ත්‍ර මට්ටමේ විමර්ශනය ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකක කාර්යාලය විසින් කරනු ලැබේ. මේ විමර්ශනය පහත සඳහන් තක්සේරු රැස්කිරීමේ මාධ්‍ය කෙරෙහි විශ්වාස තබයි.
- (a). ලිපිගොනු සමාලෝචනය .
 - (b). බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ අනියම් නියැදි සමීක්ෂණ
 - (c). ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් සම්මුඛ පරීක්ෂණය කිරීම
 - (d). ගැඹුරු සිද්ධි අධ්‍යයනය
 - (e). ප්‍රජා පොදු රැස්වීම්.
- 13.6 ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයේ, ඒකක කාර්යාලය මාසික ප්‍රගති වාර්තා ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකයට යවයි. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය සැම මාසයකදීම සියළු උප ව්‍යාපෘති වල ඒකාබද්ධ ප්‍රගති වාර්තාවක් පරිසර සහ සමාජ අංශයට මෙහෙයුම් කමිටුවට සහ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකරන කමිටුවට යවයි.

බාහිර නියාමනය :

- 13.7 බාහිර නියාමනය යලි පදිංචි කිරීම් නියාමනය කිරීමේ අත්දැකීම් ඇති ආයතනයක් විසින් කරනු ලැබේ. මේ සඳහා සුදුසු ආයතනයක් ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය/මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය තෝරා ගනී. බාහිර නියාමනය විශේෂිත කාර්යයන්ට පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් වේ.
- ❖ බලපෑමට ලක්වන්නන් ගැන ව්‍යාපෘතියට ආරම්භ කිරීමට පෙර (අවතැන් විමට පෙර) ඇති පාදක රේඛීය තොරතුරු සමාලෝචනය.
 - ❖ යලි පදිංචි කිරීමේ බලපෑම් පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීමට සහ විශ්ලේඛණයට, දර්ශක කට්ටලයක් හඳුනා ගැනීම සහ තෝරා ගැනීම
 - ❖ බලපෑම් විශ්ලේෂණය සඳහා විවිධ විධිමත් සහ අවිධිමත් සමීක්ෂණ භාවිතා කිරීම
 - ❖ යලි පදිංචි කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාවය, බලපෑම් සහ නිරසාර බව තක්සේරු කිරීම.
 - ❖ සම්පත් සහ හිමිකම් අගය තක්සේරු කිරීම, ගෙවීම් කිරීමට යොදා ගත් කාලය, මුදල් නිබේම සහ ගෙවීම් පිළිබඳ තක්සේරුවක්
 - ❖ යලි පදිංචි කිරීමේ වැඩසටහන ආරම්භ කිරීමෙන් පසු පළමු අවුරුදු දෙක තුළදී ත්‍රෛමාසිකව බාහිර විමර්ශනය සිදු කෙරේ. ඉන්පසු එය අර්ධ වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන අතර, අන්තිමේදී පශ්චාත් යලි පදිංචි කිරීමේ ඇහැයීමක් සිදු කරනු ලැබේ.

13.8 වාර්තා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන් :

යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හා අධීක්ෂණයේ වගකීම දරණ ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය සහ පරිසර හා සමාජ අංශය යලි පදිංචි කිරීමේ කටයුතු පිළිබඳ ත්‍රෛතී මාසික ප්‍රගති වාර්තා සකස් කොට සමාලෝචනය සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට යවනු ලැබේ. බාහිර විමර්ශකවරු ත්‍රෛතීමාසික, මධ්‍යම හා අවසාන වාර ඇගයීම් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට සහ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට සෘජුව යවති.

පරිසරයක කරන ලද කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතිය :

13.9 බලපෑමට ලක්වන තනි තනි පුද්ගලයින්ගේ නැති වූ සම්පත් පිළිබඳ සියළු තොරතුරු සහ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය විසින් පවත්වා ගෙන යන දත්ත පද්ධතියක ගබඩා කරනු ලැබේ. එම දත්තවල මෘදුකාංග පිටපත්, සියළු මහා මාර්ග ව්‍යාපෘති සඳහා මධ්‍යගත දත්ත පාදකයක් පවත්වා ගෙන යාම සඳහා පරිසර හා සමාජ අංශයට දෙනු ලැබේ. දත්ත පාදකය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා දත්ත පාදක කළමනාකරුවකු පත් කෙරේ.

13.10 කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතියට පහත සඳහන් තොරතුරු ඇතුළත් වේ.

- ❖ බලපෑමට ලක්වන තනි පුද්ගලයින් අත් විඳින ලද සියළු හානි වලට, අත්පත් කර ගනු ලබන ඉඩම් ප්‍රමාණය, නැති වූ ඉදිකිරීම් වල වාරි ප්‍රමාණය සහ
- ❖ නැති වූ ගස්, නැතිවීම් වර්ග අනුව ගෙවූ වන්දි, සහ වෙනස් හිමිකම්.
- ❖ කළමනාකරනයට සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට අවශ්‍ය වන මාසික, ත්‍රෛතීමාසික වාර්ෂික වාර්තා නිපයීමේ හැකියාව කළමනාකරන තොරතුරු පද්ධතියට තිබිය යුතුය.

පාරිසරික බලපෑම් නියාමනය :

13.11 උප ව්‍යාපෘතියේ පාරිසරික බලපෑම් නියාමනය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, පරිසර හා සමාජ අංශය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක සහ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් නියාමනය කරනු ලැබේ. මෙය මාර්ග පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් නිසා පාරිසරික බලපෑම් බොහෝ සෙයින් වන්නේ, ඉදිකිරීම් උපකරණ සහ යන්ත්‍ර නිසා ඇතිවන දුපිලි සහ ශබ්දය නිසාය. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් පවතින වාරිමාර්ග හෝ ජල ප්‍රවාහන පද්ධතිවලට බාධා කිරීමක් හෝ දර්ශන පටිය සැලකිය යුතු පරිදි වෙනස් කිරීමක් නොකරයි. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය අදාළ ආයතනවල සැලකිලිමත් කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීම් අවධියේදී නියාමනය කරන අතර, පාරිසරික ප්‍රශ්න තිබේ නම්, අවශ්‍ය පරිදි නිවැරදි කිරීමේ පියවර ගනී.

වගු 12 A

විවිධ ආයතන වල ගුණිකා හා වගකීම්

කාර්යය	වගකියන ආයතන/ආයතන
ව්‍යාපෘතියේ බලපෑම සහ එම බලපෑම් ලිහිල් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජනයාට දැනුම් දීම සහ ඔවුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ප්‍රාදේශීය ලේකම්
ව්‍යාපෘති විස්තර සහිත පත්‍රිකා බලපෑමට ලක්වන්නන් අතර බෙදා හැරීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, කේෂ්ත්‍ර නිලධාරීන්
සංගණනය සහ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය/ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය වේ. ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය/මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හෝ කුලියට යොදා ගන්නා උපදේශක
යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැමිහ සකස් කිරීම	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හෝ ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය විසින් කුලියට ගන්නා උපදේශකවරයෙකු
හිමිකම් ඇත්තන්ගේ ලැයිස්තු සම්පූර්ණ කිරීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන.
යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්මට ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය.
යලි පදිංචි කිරීමේ සැලැස්ම හා හිමිකම් න්‍යාසය බලපෑමට ලක්වන්නන් අතර පුළුල් ලෙස ප්‍රචාර කිරීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය.
ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ යෝජනා සකස් කිරීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය
ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ යෝජනා ඉඩම් අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කිරීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය
බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ අළුත් තැනක යලි පිහිටුවීමේ සහ ආදායම් යලි ඇති කිරීමේ තේරීම් පිළිබඳව ඔවුන් විමසීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය
බලපෑමට ලක්වන්නන් සඳහා සුදුසු ඉඩම් හඳුනා ගැනීම.	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම්

	අත්පත් කර ගැනීමේ අංශය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය.
යලි පිහිටුවීමේ බිම් සකස් කිරීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක
සම්පූර්ණ වනදි සහ සියළු සුදුසු ආධාර ගෙවීම ක්‍රියාත්මක කිරීම.	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක.
වෙළඳසැල්, ව්‍යාපාර හා නිවාස අවත් තැනක පිහිටුවීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය.
ආදායම් යලි පිහිටුවීම	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන.
දුක්ගැනවිලි සහන	දුක්ගැනවිලි සහන කමිටුව සහ වෙනත් ව්‍යවස්ථානුකූල සංවිධාන.
අභ්‍යන්තර නියාමනය	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක, ප්‍රධාන ඉංජිනේරු කාර්යාලය.
බාහිර නියාමනය	බාහිර මානනය සංගණනය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණ උපදේශක.

ඇමුණුම් II

ව්‍යවස්ථාදායක හිඬුස් විශ්ලේෂණය

අංශය	ශ්‍රී ලංකා රජයේ නීති/ප්‍රතිපත්ති	ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිය	පරතරය යා කිරීමට ගන්නා පියවර
<p>යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් අවශ්‍යතාවය</p>	<p>.ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ අවශ්‍ය නැත.</p> <p>ජාතික නිරූපණයක යළි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව පවුල් 20 කට වඩා අවතැන් වන ව්‍යාපෘති සඳහා විස්තරාත්මක යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් අවශ්‍යය. අවතැන්වන පවුල් සංඛ්‍යාව 20 කට අඩු නම් අඩු විස්තර සහිත ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් අවශ්‍යය.</p> <p>පවුල් 100 කට බලපාන ව්‍යාපෘතියක් ජාතික පරිසර පනත යටතේ නියමිත ව්‍යාපෘතියක් ලෙස සලකනු ලැබේ. එවැනි ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතිය අවශ්‍යය. එහෙත්, යළි පදිංචි කිරීමේ කරුණු ආමන්ත්‍රණය නොකරයි.</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ප්‍රභේදය අනුව, 50 සිට 300 දක්වා ජනතාවකට බලපාන ව්‍යාපෘති සඳහා යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් අවශ්‍යය.</p>	<p>ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය සකස් කළ යුතු යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ වර්ගය විස්තර කරන ජාතික නිරූපණයක යළි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරනු ලැබේ.</p>
<p>හිමිකම් නොදරණ අයට වන්දි ගෙවීම</p>	<p>.ඉඩම් කර ඇති වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා වන්දි හා වෙනත් යළි පදිංචි කිරීමේ දීමනා සඳහා ප්‍රතිපාදන ජාතික නිරූපණයක යළි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ඇත.</p> <p>ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ වන්දි ගෙවිය නොහැකිය.</p>	<p>හිමිකම් නොදරන්නන්ට ද වන්දි ගෙවිය යුතුය.</p>	<p>අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර ඇති හිමිකම් යෝජනා පෙල තුළ හිමිකම් නොදරන්නන්ට වන්දි ගෙවීම ප්‍රතිපාදන ඇත.</p> <p>හිමිකම් න්‍යාසය යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ කොටසකි.</p>
<p>පාර්ශවකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා.</p>	<p>සංශෝධනය වී ඇති පරිදි ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම යටතේ අවශ්‍ය නැත. එය</p>	<p>බලපෑමට ලක්වුන් සමඟ සාකච්ඡා</p>	<p>යළි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ</p>

	ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය යටතේ අවශ්‍යය.	අවශ්‍යය. (ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියෙන්ම)	පෙන්වා දී ඇති පරිදි, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරයි.
මහජනයා සඳහා ඵලදරව්ව	ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ඵලදරව්ව අවශ්‍යය. ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමට සම්බන්ධ නියෝග රජයේ, ගැසට් පත්‍රයේ සහ ප්‍රවෘත්තිවල ප්‍රසිද්ධ කිරීම හැරෙන්නට, සංශෝධිත වී ඇති පරිදි ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ අවශ්‍ය නැත. ජාතික පරිසර පනත යටතේ ව්‍යාපෘතිය IEE හෝ පරිසර බලපෑම් තක්සේරුවට පටිනි නම්, මහජනයාගේ දැන ගැනීම සඳහා හෝ මහජන මත ප්‍රකාශයට ව්‍යාපෘතිය ලබා ගතහැකි විය යුතුය.	මහජනයා සඳහා ඵලදරව් කිරීම අවශ්‍යය.	යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම මහජනයාට ඵලදරව් කරනු ලැබේ. එය පරිසර සහ සමහර අයෙක් වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකිය.
ආදායම් යලි පිහිටුවීම	පනතේ විධි විධාන නැත. ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියේ ඇත.	ආදායම යලි පිහිටුවිය යුතුය.	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරයි. විස්තර යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇත.
වන්දි ගෙවීමට පෙර අයිතිය භාර ගැනීම.	පනතේ ඉඩ නැත. ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියේ ඉඩ ඇත.	ඉඩ නොදේ.	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, යලි පදිංචි කිරීමේ කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ සඳහන් පරිදි ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරයි.

<p>දුක්ගැනවිලි සහන යාන්ත්‍රණය</p>	<p>සංශෝධිත පරිදි ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ ප්‍රතිපාදන නැත. ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ පනත යටතේ එය අවශ්‍යතාවයකි.</p>	<p>ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිය යටතේ අවශ්‍ය දෙයකි.</p>	<p>දුක් ගැනවිලි සහන යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවනු ලැබේ. ක්‍රියාවලිය යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ විස්තර කරනු ලැබේ.</p>
<p>හදිසි පදනමක් මත පැය 48 ක් තුළදී අත්පත් කර ගැනීම</p>	<p>ශබ්මි අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 38 (a) යටතේ වන්දි නොගෙවා, හදිසි පදනමක් මත, දේපලවල අයිතිය භාරගත හැකිය. එහෙත්, ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව යලි පිහිටුවීමේ වියදම නොගෙවා සහ සැහෙන දැනුම් දීමක් නොකර අයිතිය භාර ගත නොහැකිය.</p>	<p>මුළු වන්දියම ගෙවීමෙන් පසු</p>	<p>ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය, ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරයි. නෛතිකව භාරගැනීම සඳහා ක්‍රියාවලිය යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ විස්තර කර ඇත.</p>
<p>යලි පිහිටුවීමේ වියදම</p>	<p>ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව යලි පිහිටුවීමේ වියදම ගෙවීම සංශෝධිත පරිදි ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත අනුව ක්ෂය වටිනාකම පමණි.</p>	<p>යලි පිහිටුවීමේ වියදම</p>	<p>NHSP, ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරයි. ඇමති මණ්ඩලය හිමිකම් න්‍යාසය අනුමත කර ඇත.</p>
<p>අවදානම් සහිත ජනසාධ ආධාර</p>	<p>ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත මේ කරුණ ගැන නිහඬය. ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව අවදානම් සහිත ජනසාධ විශේෂ සැලකිල්ලක් අවශ්‍යය.</p>	<p>ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අවදානම් සහිත පුද්ගලයන්ට විශේෂ ආධාර අවශ්‍යය.</p>	<p>ප්‍රතිපත්ති අනුව යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ප්‍රතිපාදන ඇත.</p>
<p>වන්දි වාර වලින් ගෙවීම</p>	<p>ශබ්මි අත්පත් කර ගැනීමේ පනත ව්‍යවස්ථාපිත වන්දි වාරික වලින් ගෙවීමට ඉඩ දෙයි. එහෙත් ජාතික නිරුත්සාහක යලි පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය ඉඩ නොදේ.</p>	<p>ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වන්දි ගෙවීම ඉතා ඉක්මන් එක් වාරිකයකින් ගෙවීම ඕනෑ කරයි.</p>	<p>යලි පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ව්‍යවස්ථාපිත වන්දි එක් ගෙවීමක් කිරීමට ප්‍රතිපාදන ඇත.</p>

වගු 7 A

ව්‍යාපෘති හිමිකම් න්‍යායය

පාඩු වර්ගව	හිමිකරුවෝ	හිමිකම්	අභිප්‍රාය/අවශ්‍යතාව ය	වගකීම
A. කෘෂිකාර්මික ඉඩම්				
<p>I. කෘෂිකාර්මික ඉඩම් නැතිවීම</p>	<p>ඔප්පු හෝ ලියාපදිංචි සහතිකය සහිත හිමිකරු</p>	<p>ප්‍රතිස්ථාපන වියදම් වලට සමානව ඉඩම් සඳහා සියළු ගෙවීම් (මුදලින්) කරනු ලැබේ. පවතින වගා සහ ගස් නැතිවීම සඳහා වෙළඳපොළේ ඇති මිල ගණන් අනුව මුදලින් ගෙවීම නිශ්පාදන හා ආදායම් උත්පාදන වත්කම් වලින් 10% ක් හෝ එයට වැඩි ප්‍රමාණයක් නැතිවන විට හා/හෝ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව තීරණය කරන පරිදි ඉඩම් කොටස තවදුරටත් පාවිච්චිය ආර්ථික ප්‍රායෝගිකව නොවන විට පහත සඳහන් විකල්පයක් ඇත.</p> <p>(1). බලපෑමට ලක්වන්නා මනාප නම් ඉඩමේ ඉතිරි කොටස පාවිච්චිය ප්‍රායෝගික නොවන්නේ නම් එම කොටස ප්‍රතිස්ථාපන වියදමට සමාන මිලකට අත්පත් කරගනු ලැබේ. නිත්‍ය වගාවල අස්වනු නෙලා ගැනීම සඳහා සාධාරණ කාලයක් දෙනු ලැබේ. එසේ නැත්නම්, වෙළඳ පො මිලට ගෙවීම් කරනු ලැබේ.</p> <p>(2). .ඉඩමට ඉඩමක් ලබාගැනීමට කැමති බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙනු ලැබේ. (සමාන පිහිටීම හා ඵලදායිතාවයේ ගුණාත්මක භාවයට යටත්ව)</p> <p>හෝ ඉඩම නැතිවීම සඳහා සම්පූර්ණ ප්‍රතිස්ථාපන වියදමට සමානව මුදලින් ගෙවීම.</p> <p>(3). පුනරුත්ථාපන යෝජනා පෙල විෂයයන් G.2, G. 3.1, G 3.III ඉඩමේ</p>	<p>නැතිවන වත්කම් මා ජ්වනෝපා යලි පිහිටුවීම සඳහා ගෙවීම, බඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 46 1 (III) යටතේ හෝ ප්‍රධාන තක්සේරු කරු තීරණය කරන ආකාරයට, හිමිකම් පදනම් කරගෙන ආදායම් අහිමි වීම සඳහා ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>

<p>2. කෘෂි ඉඩමට යන පාර නැතිවීම</p>	<p>කුලී නිවැසියා, බදුකරයක් සහිතව ඉඩම භුක්ති විදින්නා</p>	<p>නවතින්නේ නම්, සහ අවශ්‍ය නම් G II. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත යටතේ හෝ ප්‍රධාන තක්සේරුකරු තීරණය කරන ආකාරයට, නැතිවන ඉඩම් කැබැල්ල සඳහා මුදලින් ගෙවීම.</p> <p>.ඉඩමට ගෙවීමක් නොකෙරේ. කුලී නිවැසියා හෝ බදුකරය සහිතව ඉඩම භුක්ති විදින්නා වගා කර ඇත්නම් වගාවන් සහ ගස් සඳහා වෙළඳ පොල මිලට, පවතින වගාවන්ට මුදලින් ගෙවීම සහ බද්දේ ඉතිරි කාලය/පැවර් ඇති බදු කාලය සඳහා ඉඩමේ බලපෑමට ලක්වන කොටසේ ශුද්ධ ආදායම නැතිවීම සඳහා මුදලින් ගෙවීම හෝ බලපෑමට ලක්වන ඉඩමේ නොමිල බදුකාලය තුළදී ඉදිරියේදී ලැබෙන නිශ්පාදනය, නැතිවීම සඳහා, මෙයට පෙර අවුරුදු තුනදී එම ඉඩම් කොටසින් ලැබූ සාමාන්‍ය ආදායමට සමතුල්‍ය වන මුදල ගෙවීම යන දෙකෙන් වැඩි මුදල ගෙවීම. කුඩා වන ඉඩමේ වගා තවදුරටත් වගා කරගෙන යාමට බලපෑමට ලක්වන්නා අකමැති නම් විකල්ප ඉඩමක අළුත් බදුකරයක් මත ලබාගැනීමට සාකච්ඡා කර ගැනීමට සහාය දීම. ඉඩමේ ඉතිරි කොටසේ ආර්ථික වශයෙන් වගා කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන බවට ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් කරන නිගමනය, අනුව සමාන ප්‍රමාණයක ඉඩම බද්දට ලබා ගැනීමට බලපෑමට ලක්වන්නන්ට ඉඩමේ නැවතී සිටීමට නොහැකි නම්, සහාය ලබාදීම සඳහා පුනරුත්ථාපන යෝජනාවලිය - විෂය - G2ට G3 III - ඉඩමේ පදිංචිව සිටී නම් සහ G 3 II අවශ්‍ය නම්</p>		
--	--	---	--	--

<p>3. කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වලට යන පාර නැතිවීම.</p>		<p>ඉඩමට ගෙවීමක් නැත. පවතින වගාවට සහ ගස්වලට වෙළඳ පොල මිලට, මුදලින් ගෙවීම, සහ බලපෑමට ලක්වන ඉඩම් කොටසේ අද ගිවිසුමේ ඉතිරි කාලය සඳහා වගාවට හෝ අස්වැන්නට සමානව සංක්‍රමණික යැපීම දීමනාවක් (මුදලින් හෝ ද්‍රව්‍ය වලින්) ගෙවීම හෝ බලපෑමට ලක්වන ඉඩම් කොටසේ පසුගිය අවුරුදු තුන තුළ සාමාන්‍ය නිශ්පාදනයට සමානව, ඉදිරියේදී නැතිව යන නිශ්පාදනයට මුදලින් ගෙවීම යන දෙකෙන් වැඩි මුදල ගෙවීම සහ කුඩා කරන ලද ඉඩමේ තවදුරටත් අද ගොවිතැන කිරීමට බලපෑමට ලක්වන්නා අකමැති නම් අවිනි අදහස් සාකච්ඡා කොට ලබා ගැනීම සඳහා සහාය ලබාදීම. බලපෑමට ලක්වන්නා තවදුරටත් ඉඩමේ පදිංචිව සිටීමට අකමැති නම්, සමාන වපසරියක් සහිත සමාන නිශ්පාදන වටිනාකමක් ඇති විකල්ප ඉඩමක අද ගොවිතැන සඳහා ගිවිසුමක් සාකච්ඡා කර ගැනීම සඳහා සහාය වීම, සහ පුනරුත්ථාපන යෝජනාවලිය. විෂයයන් G2 G 3.1 G3 III ඉඩමේ රැඳී සිටින්නේ නම් හෝ G 3 I අවශ්‍ය නම්</p>	<p>නැතිවන වගාවන් ආවරණය කිරීම සඳහා ගෙවීම සහ ජවනෝපාය ප්‍රතිස්ථානය සඳහා ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>B. පදිංචි ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි</p>				
<p>4. කෘෂි ඉඩම් වලට යන මාර්ගය නැතිවීම.</p>	<p>හිමිකම් රහිතව භුක්ති විඳින්නා / පුද්ගලික ඉඩමක හෝ රජයේ ඉඩමක අනවසරකර</p>	<p>ඉඩමට ගෙවීමක් නැත. ඔහු විසින් වගා කර ඇත්නම් පවතින වගාව හා ගස් වල නැතිවීම සඳහා වෙළඳ පොල මිලට මුදලින් ගෙවීම. සහ බලපෑමට ලක්වන ඉඩමේ පසුගිය අවුරුදු තුන තුළදී ලද සාමාන්‍ය ආදායමට සමාන මුදලක් එම ඉඩමේවී ඉදිරියේදී ලැබෙන නිශ්පාදනය නැතිවීම සඳහා මුදලින් ගෙවීම. බලපෑමට ලක්වන්නන්ට වෙනත් ඉඩමක් නැත්නම් හා මේ ඉඩමේ තවදුරටත් සිටිය නොහැකි නම්, බලපෑමට ලක්වන්නන්ට පහත සඳහන් දේ ලැබේ. (5).</p>	<p>නැතිවන වගාවට සහ ජවනෝපාය යලි පිහිටුවීම ආවරණයට ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි</p>

<p>5. නේටාසික ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි නැතිවීම.</p>	<p>ඔප්පු හෝ ලියාපදිංචි සහතික සහිත අයිතිකරු.</p>	<p>අනවසරකරුව පවතින වගාවට හා ගස්වලට වෙළඳ පොල මිලට මුදලින් ගෙවීම.</p> <p>(6). සමාන සරු බවක් ඇති ඉඩමක් ඇත්නම් වගාව සඳහා කුලී හෝ බදු පදනමක් මත, එය ව්‍යාපෘතිය විසින් ලබා දෙනු ලැබේ.</p> <p>(7). පුනරුත්ථාපන යෝජනා වලිය. විෂයයන් G2 G 3 I, G 3 III ඉඩමේ රැඳී සිටින්නේ නම් හෝ GB II අවශ්‍ය නම්</p> <p>ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි සඳහා ප්‍රතිස්ථාපන වියදමට සමාන සියළු ගෙවීම්, ද්‍රව්‍ය වලින් මුදලින් හෝ ගොඩනැගිලි යලි ගොඩ නගා ගැනීමට ඉඩමේ ඉතිරි කොටසේ ඉඩකඩ තිබෙන විට, ගොඩනැගිල්ල අවිනිවිද්‍යා කර ගැනීමට හෝ තිබුණු තත්වයට හෝ එය වඩා හොඳ තත්වයට ගොඩ නගා ගැනීමට යන නියම වියදම අනුව මේ දෙආකාරයෙන්ම එකට ගෙවීම. නැවත ඉදිකිරීම් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ඉඩම නැති අවස්ථාවන්දී එම ඉදිකිරීම් සඳහා පහත සඳහන් හිමිනම් ඇත.</p> <p>(1). ප්‍රතිස්ථාපන සඳහා වියදමට සමානව, ඉඩමට ගොඩනැගිල්ලට ද්‍රව්‍ය වලින්, මුදලින් හෝ එම දෙආකාරයේ එකතුව ක්ෂයවීමට හෝ බේරාගැනීමට හැකි ද්‍රව්‍ය වලට අඩු නොකර ගෙවීම</p> <p>(2). වෙනත් තැනක පිහිටුවීම සඳහා විකල්ප ඉඩමක් සොයා ගැනීමට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවේ සභාය හෝ ව්‍යාපෘතිය විසින් සකස් කර ඇති යලි ස්ථාන ගත කිරීමේ භූමියේ යලි පිහිටුවීම බලපෑමට ලක්වන්නා කැමති නම්,</p> <p>(3). පුනරුත්ථාපන යෝජනා වලිය G2 මාරුවීමේ දීමනාව G1.</p>	<p>නැතිවූ වත්කම් වලට ගෙවීම, දැනට ඇති ඉඩමේ ප්‍රතිසංවිධානය වීමට ආධාර හෝ විකල්ප ඉඩමක යලි පිහිටුවීම සහ ශ්‍රේයමාසික කාලය සඳහා ආධාර.</p>	<p>කිරීමේ කමිටුව.</p> <p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
--	---	---	--	---

<p>6. කුලී පදිංචිය නැතිවීම.</p>	<p>කුලී නිවැසියා බදුකරයක් සහිත භුක්ති විදින්නා.</p>	<p>කුලී නිවසට අර්ධ වශයෙන් හානි වන්නා වූ නිවසේ හිමිකරුගේ අවසරය මත, කුලී නිවැසියාට එම නිවසේ නැවති සිටීමට හැකිය. එසේ නැත්නම්, බලපෑමට ලක්වන්නා ඉටත් වීමට තීරණය කරන්නේ නම්, මාස 6 ක ගෙවල් කුලිය සඳහා මූල්‍ය ආධාර සහ දැරිය හැකි කුලියක් සහිත කුලී නිවසක් සොයා ගැනීමට සහාය සහ වෙනත් තැනකට මාරු වීමේ ආධාර (G1) කුලී නිවස සම්පූර්ණයෙන්ම නැති වන්නේ නම්, බද්දේ ඉතිරි කාලය සඳහා වන බදු මුදල මුදලින් ලබා ගැනීම හෝ මාස 6 ක සම තත්වයේ කුලියක් ආවරණය කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආධාර සහ ප්‍රධාන තක්සේරු කරු තීරණය කරන ආකාරයට ගෙය අයිතිකරුට අතතිකාරමක් ගෙවීම, යන ගෙවීම් දෙකෙන් වඩා වැඩි ගෙවීම. දැරිය හැකි නව කුලී ගෙයක් සොයා ගැනීමට සහාය සහ මාරුවීමේ දීමනාව සහ පුනරුත්ථාන යෝජනා වලිය. G II සහ G2 ගෙය අයිතිකරුට කුලී නිවැසියා ගෙවා ඇති අතතිකාරමක් ආපසු ලබාගැනීමට, කුලී සම්පූර්ණයෙන් නැති වන්නේ නම්, ව්‍යාපෘතිය ආධාර කරනු ලැබේ.</p>		
<p>7. නේවාසික ගොඩනැගිල්ල නැතිව යාම.</p>	<p>අයිතිකමක් නැතිව භුක්ති විදින්නා, අවසර රහිතව භුක්ති විදින්නා, හෝ අනවසරකර 7.</p>	<p>ඉඩමට ගෙවීමක් නැත. ගොඩනැගිල්ල සියළු ගෙවීම්, ගොඩනැගිල්ල අළුත්වැඩියා කිරීමට හෝ නැවත ඉදිකිරීමට යන මුළු මුදල අනුව, ප්‍රතිස්ථාපන වියදම මුදලින්, ද්‍රව්‍ය වලින් හෝ ඒ දෙකම ඒකාබද්ධ කොට ගෙවීම සහ බලපෑමට ලක්වන ඉඩම රජයේ ඉඩමක් නම්, බලපෑමට ලක්වන්නාට එම ඉඩමේම යලි ගොඩනැගිල්ල සාදා ගත හැකිය. ඉඩම පුද්ගලික ඉඩමක් නම්, එම ඉඩමෙන් ඉටත්වන ලෙසත්, වෙනත් ඉඩමකට යන ලෙස හෝ ව්‍යාපෘතිය විසින් සකස් කර ඇති යලි පදිංචි කර වීමේ ඉඩමට යන ලෙසටත් බලපෑමට ලක්වන්නා උනන්දු</p>	<p>නැති වූ වත්කම් වලට ගෙවීම ඉඩමේම ප්‍රතිසංවිධානය වීමට ආධාර ගෙවීම, වෙනත් ඉඩමක ස්ථාන ගතවීම, නමැති නම් විකල්ප ඉඩමක් සපයා දීම සහ සංක්‍රමණ කාලය සඳහා ආධාර දීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>

<p>C. වාණිජ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි</p>		<p>කරවනු ලැබේ. දැනට ඇති ඉඩමේම බලපෑමට ලක්වන්නා ගොඩනැගිල්ල ඉදිකර ගැනීමට හැකි නම්, මාරුවීම් සඳහා දීමනාව ද G 11 සහ බලපෑමට ලක්වන්නා වෙන් තැනකට යාමට සිදුවන්නේ නම් පුනරුත්ථාපන යෝජනා වලිය G II සහ G2. ආධාර ගෙවනු ලැබේ.</p>		
<p>8. වාණිජ ඉඩම් සහ ගොඩනැගිල්ල නැතිවී යාම</p>	<p>අයිතිකරු/ලියාපදිංචි ව්‍යාපාරය මෙහෙයවන්නා</p>	<p>නැතිවන ඉඩම සඳහා මුළු ප්‍රතිස්ථාපන වියදම අනුව සියළු (මුදලින්) ගෙවීම් කිරීම අවිනිත ඉදිකිරීම් සඳහා ඉතිරි ඉඩම ප්‍රමාණවත් වූ විට, ගොඩනැගිල්ල අවත්වැබියාවට හෝ නැවත ඉදිකිරීමට යන මුළු වියසම අනුව ප්‍රතිස්ථාපන වියදම මුදලින් ද්‍රව්‍ය වලින් හෝ ඒ දෙකම ඒකාබද්ධ කොට ගෙවීම. වාණිජ ගොඩනැගිල්ල ඉදිකරන විට, එයට සම්බන්ධව ඇතිවන ආදායම නැතිවීම සඳහා ගෙවීම. යලි ඉදිකිරීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩක් නැති ගොඩනැගිලි සඳහා පහත සඳහන් හිමිකම් ඇත. ප්‍රතිස්ථාපන මුළු වියදම ඥය නැතිවන ගොඩනැගිලිවලට (ද්‍රව්‍ය සහ ශ්‍රව්‍ය සඳහා) ද්‍රව්‍ය වලින්, මුදලින්, ඒ දෙකම ඒකාබද්ධ කොට, ක්ෂය වීමට හා බේරා ගත හැකි කොටස් සඳහා අඩු නොකර සියළු ගෙවීම් කිරීම. විකල්ප ඉඩමක ප්‍රතිස්ථාපනය වීමට ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුවේ ආධාර, හෝ ව්‍යාපෘතිය විසින් ගොඩ නගන යලි පදිංචි කිරීමේ ඉඩමේ ඉඩම් කැබැල්ලක යලි පදිංචියට යාමට බලපෑමට ලක්වන්නා කැමති නම්, එම ඉඩම් කැබැල්ලේ දියුණු කිරීමට පෙර වටිනාකම අය කර ගැනීමෙන් පසු එම ඉඩම් කැබැල්ලේ යලි පදිංචි කිරීම - ඉඩම අත්පත් කර ගන්නා දිනය සිට අවුරුදු තුනකට පෙර කාලය තුළ, ගිණුම්</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ ගොඩනැගිලි ඉදිකරන කාලය තුළදී ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරය කර ගෙන යාමට සාධාරණ/කාලයක් ඔවුන්ට ව්‍යාපෘතිය ලබාදේ. දීමනාව මුදාහැරිය පසු හැකි ඉක්මනින් ගොඩනැගිලි යලි ඉදිකල යුතුයහ ගිවිසගත් කාලසීමාව තුළ ඉඩමෙන් ඉවත් විය යුතුය. මාරුවීම් ආධාර සහ ආදායම් යලි පිහිටුවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>

		<p>පොත්වල පෙන්වුම් කරන පරිදි ව්‍යාපාරයේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික ගුද්ධ ලාභය තුන් ගුණයකට නොවැඩි මුදලක් ආදායම් නැතිවීම සඳහා ගෙවීම හෝ ජීවනෝපාය යලි පිහිටුවීමේ දීමනාව ගෙවීම, යන දෙකෙන් වඩා වැඩි ගෙවීම කිරීම.</p> <p>ගිණුම් පොත්පත් තබා නොගන්නා ව්‍යාපාර සඳහා මාස 6 ක ආදායමට සමාන මුදලක් ගෙවීම හෝ</p> <p>(4). ජීවනෝපාය ආධාර දීමනාව යන දෙකින් වැඩි ගෙවීම කිරීම</p> <p>(5). පුනරුත්ථාපන යෝජනා වලිය - G 2 සහ G 3 II අවශ්‍ය නම් මාරුවීම් දීමනාව G 1 බලන්න.</p>		
<p>9.වාණිජ ගොඩනැගිලි නැතිව යාම.</p>	<p>කුලී නිවැසි/ලියා පදිංචි ව්‍යාපාරය මෙහෙයවන්නා.</p>	<p>ගොඩනැගිල්ල අර්ධ වශයෙන් හානි වන්නේ නම් බලපෑමට ලක්වන්නාට, ගොඩනැගිල්ල අයිතිකරුගේ අවසරය පිට, එහි රැඳී සිටිය හැකිය. එසේ නැත්නම් බලපෑමට ලක්වන්නා ඉවත් වීම තෝරා ගන්නේ නම් මාස 6 ක කුලී ගෙවීමට අවුත් ස්ථානයක් ව්‍යාපාරය යලි ගොඩ නගා ගැනීමට සොයා ගැනීමට ආධාර සහ වාණිජ ගොඩනැගිල්ල ඉදි කෙරෙමින් පවතින කාලය තුළ ඇති වන ආදායම නැතිවීම සඳහා ගෙවීම.</p> <p>ගොඩනැගිල්ල සම්පූර්ණයෙන්ම නැතිව යන්නේ නම්, බලපෑමට ලක්වන්නාට පහත සඳහන් හිමිකම් ඇත. (2). බද්දේ ඉතිරි කොටසේ වටිනාකම සඳහා මුදලින් ගෙවීම හෝ අවම වශයෙන්</p> <p>(3). මාස 6 කට සමාන මට්ටමේ කුලී ගෙවීමක් සඳහා ගෙවීම සහ ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ නිගමනය අනුව ඉඩම අයිතිකරුට අත්තිකාරමක් ගෙවීම සඳහා මුදල් ආධාර.</p> <p>(4). ව්‍යාපාරය කර ගෙන යාම සඳහා දැරිය හැකි කුලියට ස්ථානයක් සොයා ගැනීමට ආධාර</p> <p>(5). අත්පත් කර ගන්නා දිනයේ සිට</p>	<p>කුලී දීමනාව සඳහා මුදලින් ගෙවීම හෝ බද්දේ ඉතිරියේ මුදලින් වටිනාකම ගෙවීම, විකල්ප කුලී නිවසක් සොයා ගැනීමට ආධාර සහ ආදායම් අහිමි වීම සඳහා සහ සංක්‍රමණ කාලය සඳහා ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ප්‍රධාන තක්සේරුකරු, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>

		<p>අවුරුදු 3 කට පෙර, කාලය තුළ, ගිණුම් පොත්වල පෙන්වන ආකාරයට සාමාන්‍ය වාර්ෂික ලාභය මෙන් තෙගුණයකට නොවැඩි මුදලක් ආදායම්, නැතිව යාම සඳහා ගෙවීම හෝ ජිවනෝපාය යලි පිහිටුවීමේ දීමනාව සහ දෙකෙන් වඩා වැඩි මුදල ගෙවීම.</p> <p>(6). ගිණුම් පටන්වා නොගන්නා ව්‍යාපාර සඳහා මාස 6 ක ආදායමකට සමාන මුදලක් ගෙවීම හෝ ජිවනෝපාය දීමනාව යන දෙකෙන් වඩාවැඩි ගෙවීම කිරීම.</p> <p>(7). පුනරුත්ථාන යෝජනා වලිය G 2 සහ G 3 III අවශ්‍ය නම්, මාරුවීමේ දීමනාව G 1 බලන්න. අයිතිකරුට කුලී නිවැසියා ගෙවූ ආකාරයටම අයකර ගැනීමට, මුළු ගොඩනැගිල්ලට අනිමිටන්තේ නම් ව්‍යාපෘතිය ආධාර සපයයි.</p> <p>ගොඩනැගිල්ලේ සඳහා - නැතිවන ගොඩනැගිල්ලේ ප්‍රතිස්ථාපන වියදම අනුව, මුදලින්, ද්‍රව්‍ය වලින් හෝ මේ දෙකම ඒකාබද්ධව ගොඩනැගිල්ලට සියළු ගෙවීම්, සහ මාස 6 ක ආදායමට සමාන මුදලක් ආදායම් සඳහා ගෙවීම. ඉන් ජිවනෝපාය ආධාර දීමනාව යන දෙකෙන් වා වැඩි ගෙවීම. සහ බලපෑමට ලක්වන ඉඩම රජයේ ඉඩමක් නම් බලපෑමට ලක්වන්නාට එම ඉඩමේ නැවත ඉදිකිරීම කල හැකිය. ඉඩම පුද්ගලික ඉඩමක් නම් එම ඉඩම අත්හැර දමන ලෙස හා විකල්ප ඉඩමක යලි ස්ථාන ගත වීම හෝ ව්‍යාපෘතිය සකස් කර ඇති ඉඩමේ ඉඩ ඇත්නම් එහි ස්ථාන ගතවීමට ව්‍යාපෘතිය බලපෑමට ලක්වන්නා උනන්දු කරවයි. සහ පුනරුත්ථාපන යෝජනා නම්, මාරුවීම් දීමනාව G1 බලන්න. ව්‍යාපෘතියට යලි පදිංචි කිරීමේ ඉඩමක් සැපයීමට නොහැකි නම් බලපෑමට</p>		
--	--	--	--	--

<p>D.වෙනත් පුද්ගලික දේපල හෝ දැරීහිය ගොඩනැගිලි</p> <p>10. වෙනත් දේපල හෝ දැරීහිය ගොඩනැගිලි අර්ධ වශයෙන් හෝ සම්පූර්ණයෙන් නැතිවීම(මඩු, ගෙබිම, වැසිකිලි, පී ගබඩා, සතුන්ගේ කොටු)</p> <p>නැතිවන සොහොන් භූමි හෝ මිනි වලවල්</p>	<p>ගොඩනැගිලිවල අයිතිකරුවන්,(ඉඩම් අයිතිවුවන්)</p> <p>සියළු හිමිකරුවන්</p>	<p>ලක්වන්නාට, විශේෂයෙන් විෂයට පදනම මත කුලී දීමනාව ගෙවනු ලැබේ.</p> <p>යලි පිහිටුවීමේ වියදම අනුව බලපෑමට ලක්වූ ගොඩනැගිලිවලට සියළු ගෙවීම් හෝ ගොඩනැගිලි නිකුත් තත්වයට හෝ එයට වඩා හොඳ තත්වයකට අවර්ධනයාව හෝ නැවත පිහිටුවීමේ ආධාර</p> <p>රු: 2000 සිට රු: 15000 දක්වා ගෙවීමක් මිනි ගොඩගැනීමේ හෝ අවර්ත තැනක පිහිටුවීම සඳහා හා අවශ්‍ය ආගමික වතාවත් සඳහා.</p>	<p>පාඩුවට ගෙවීම සහ වෙනත් තැනක යලි පිහිටුවීම අවශ්‍ය නම්.</p> <p>නැතිවීම සහ නව තැනක පිහිටුවීම (අවශ්‍ය නම්) සඳහා ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p> <p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
--	--	--	--	---

<p>E. සේවකයින්ගේ හෝ කුලී කම්කරුවන්ගේ ආදායම නැතිව යාම</p> <p>E 1 තාවකාලික බලපෑමට ලක්වී ඇති.</p> <p>ව්‍යාපාර නැවත පිහිටුවන විට (ඉඩමේ ඉතිරි කොටසේ නැවත සංවිධාන කිරීම හෝ එම ප්‍රදේශයේ වෙනත් තැනක පිහිටුවීම)</p> <p>E 2 ස්ථිර ලෙස බලපෑමට ලක්වී ඇත.</p> <p>වෙනත් ප්‍රදේශයක ව්‍යාපාරය ගෙනයාම නිසා රැකියාව නැතිවීම හෝ ව්‍යාපාරය මෙහෙයවන්නා ව්‍යාපාරය නැවත නොපිහිටුවීම තීරණය කරයි.</p>	<p>පුද්ගලික හා රජයේ ආධාරවල බලපෑමට ලක්වන සේවකයින් වැටුප් හෝ දෛනික ගෙවීම් ලබන කම්කරුවන්</p> <p>රජයේ පුද්ගලික ව්‍යාපාර වල වේතන හෝ දෛනික ගෙවීම් ලබන සියළු සේවකයින්</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නාට වැඩ කිරීමට නොහැකි එක් එක් මාසය සඳහා වැටුප/කුලිය මුදලින් ගෙවීම හෝ අළුත් රැකියාවක් අවශ්‍ය නම් පුහුණුවක් ද සහිතව ලබාගැනීම සඳහා දීමනාවක් මුදලින් ගෙවීම සහ පුනරුත්ථාපන යෝජනා පෙට් G 2 සහ G3 බලපෑමට ලක්වන්නා අවශ්‍ය නම්.</p> <p>මාස 6 ක වේතනය හෝ මුදලින් ගෙවීම සේවකයින්ට අත්හැරීමේ දීමනාව ගෙවීමට ව්‍යාපෘතිය සේවකයන් උනන්දු කරයි, සහ ව්‍යාපෘති රැකියා අවස්ථා සඳහා වරණීය ප්‍රවේශයක් දීම සහ පුනරුත්ථාපන යෝජනා පෙල G2 සහ G 3 II</p>	<p>දැනට සිටින සේවකයින් තවදුරටත් නැතිමට ව්‍යාපාරිකයා උනන්දු ව්‍යාපාරය ආරම්භ කාලය නැතිවන සඳහා ගෙවීම.</p> <p>නැති වූ ආදායම ගෙවීම පුනරුත්ථාපන යෝජනා පෙල සහාය දීමට යන ආදායම නැවත පිහිටුවීම සඳහා.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p> <p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
---	--	---	---	---

<p>F. ගස් සහ පවතින වගා C A යටතේ ඇතුළත් කර ඇත.</p>				
<p>වගා සහ ගස් නැතිවීම</p>	<p>වගාවන් කරන සහ/හෝ ගස් ඇති අය (ඉඩම අයිතිවුවන්)</p>	<p>වෙළඳ පොළ මිලට වගාවට සහ ගස්වලට අයිතිකරුවාට ගෙවීම. කුලී නිවැසියාට - වගාවන්ට කුලී නිවැසියාට ගෙවීම. අද ගොවියාට - අද ගිවිසුම අනුව වගාවට ගෙවීම දෙදෙනා අතර බෙදාදීම.</p>	<p>පාඩුවල ගෙවීම ඉඩමේ ඵලදායී ඵර්ගය, ඵයස, බලපෑමට ලක්වන ගස්වල ඵලදා වටිනාකම පදනම් කර ගෙන ගස්වලට ගෙවීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>G.1 ජීවනෝපාධිකරණ යලි පිහිටුවීම සහ පුනරුත්ථාපන ආධාර</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නා ප්‍රතිසංවිධාන වීම හෝ ඉඩමේම</p>	<p>සියළු දෙනාට - අස්වනු නෙලීමට පුර්ව සහ දැනුම් දීම. - අස්වනු නෙලා ගැනීමට නොහැකි තැන්වල අස්වැන්නේ ශුද්ධ වටිනාකම ගෙවීම සහ නැතිවන ගස් සහ පවතින ගස් සඳහා මුදලින් වෙළඳ පොළ මිලට ගෙවීම සහ පුද්ගලිකව හිමි ගස්වලින් සම්පත්(දැව සහ දර)</p>	<p>මුදලින් ආධාර (විස්ථාපන ආධාර) රු: 5000 බලපෑමට ලක්වන්නා/ගෘහමුලිකයා</p>	
<p>1. නේවාසික හෝ වානිජ ගොඩනැගිලි ප්‍රතිසංවිධානය</p>				

<p>නිවාසය සැදීමට හෝ ව්‍යාපෘතියට බලපෑමට ලක්වන්නාට අවන් තැනක යාමට අවශ්‍යය.</p>	<p>යළි ගොඩනැගීම.</p>	<p>අවන් ස්ථානයක හෝ අවන් තැනට යාමට පෙර සිටි ගෙය බිමේ වර්ග ප්‍රමාණය පදනම් වූ බිම් කොටසට ප්‍රවාහනයට බලපෑමට ලක්වන්නාට රු: 5000 15000 (අවන් තැනක පදිංචියට) මුදලින් ආධාර.</p>	<p>ගෘහ හෝ වානිජ ද්‍රව්‍ය බේරාගන්නා ද්‍රව්‍ය අවන් ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යළි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>G2. සංක්‍රාන්ති යැපීම් දීමනාව. බරපතල ලෙස හෝ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ බලපෑම්</p>	<p>බරපතල ලෙස බලපෑමට ලක්වූ එක් එක් සාමාජිකයා</p>	<p>රු: 300/- මසකට එක් පුද්ගලයෙකුට මාස තුනක අවම කාලයකට, බරපතල ලෙස බලපෑමට ලක්වූ පවුලේ එක් එක් සාමාජිකයාට සංක්‍රාන්ති කාලසීමා සඳහා යැපීම් දීමනාවක් සහ එක් එක් පුද්ගලයා ගැන වෙන වෙනම තකසේරු කිරීමේ පදනම මත තවදුරටත් එම දීමනාව ගෙවීම.</p>	<p>එක් පුද්ගලයෙකුට මාසයකට රු: 40/- ක පදනම මත ආධාර කිරීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යළි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>G3. ජීවනෝපය නැවත පිහිටුවීම (දීමනා සහ පුහුණු) 1. ජීවනෝපය නැවත පිහිටුවීමේ දීමනා - එක් පවුලකට රු: 15000 බැගින් මුදල් ආයෝජනය කිරීමට හෝ වානිජමය සත්‍ය ස්ථානයක ව්‍යාපාරයක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය නම් වෘත්තීයමය සහාය උපදෙස්, කුසලතා පුහුණු සමඟ සම්බන්ධ කිරීම (G 3 V හි (ලබාදී ඇති පරිදි) සහ ප්‍රායෝජනි වන</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නන් /පවුල්</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නා ව්‍යාපාරය වෙනස් කලයුතුව ඇත්නම් ව්‍යාපාරය නැවත පිහිටුවන විට ඉන් අවන් ව්‍යාපාරයක්</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ</p>

		<p>පමණට, ඵලදායී සම්පත් ලෙස ලබාදිය යුතුය.</p>	<p>සඳහා ආරම්භක ආයෝජනය ලෙස සහාය ලබාදීමට, පාඩුව හිලවී කිරීමට.</p>	<p>යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>II. ජීවනෝපාය කෙරෙහි ස්ථිර බලපෑම්</p>	<p>බලපෑමට ලක්වන්නන් /පවුල් සාමාජිකයන් දෙදෙනෙක්</p>	<p>එක සාමාජිකයෙකුට රු: 4000 දක්වා ට්‍රිපුනුටු බලපෑමට ලක්වන්නකුගේ එක පවුලකි. දෙදෙනෙකුට (පිරිමයකු සම යෙදිය හැකි තැනැති ගැහැණි කාන්තාවන්) පුහුණුව - සහ සංක්‍රාන්ති යැපීම් දීමනාව. ඉහත G 2)</p>	<p>නව ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ වූ බලපෑමට ලක්වන්නන්ගේ අවශ්‍යතා මත පවතින පුහුණුවලට ප්‍රවේශය හෝ නව පුහුණු පාඨමාලා දියුණු කිරීම.</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>
<p>III. ජීවනෝපායට ස්ථිර බලපෑම</p>	<p>බලපෑමට ලක්වූ ඉඩමේ නැවතී සිටින බරපතල ලෙස බලපෑමට ලක්වූ ගොවීන්</p>	<p>ඉඩමේ ඉතිරි කොටස ඵලදායීතාවය දියුණු කිරීම (අස්වනු තිටුණාවය වැඩි කිරීමය, වැඩි අස්වනු ඇති, බීජ භාවිතය, විවිධාංගීකරණය සහ අළුත් බිම හෝ හෝ වගා හඳුන්වාදීම යනාදිය) සඳහා ආධාර, සහ දැනට ආධාර ලබාගැනීමට සහාය. ව්‍යාපෘතිය කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුට මාස 18 ක කාලයක් සඳහා මුදල් සපයයි. මෙහි වියදම සේ එකපාරකට රු: 24000 බැගින් හා පොහො සහ බීජ සඳහා එක් බලපෑමට ලක්වන්නකුට රු: 3050 බැගින් ද භක්සේරු කර ඇත.</p>	<p>දැනට ඇති කෘෂි ව්‍යාපෘති සේවාවන්ට ප්‍රවේශය, බලපෑමට ලක්වන්නන් සමඟ සාකච්ඡා කොට හඳුනා ගන්නා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් අනුව නව සේවාවන් දියුණු කිරීම, දැනට ඇති ආධාර වල ලබාගැනීමට සහාය කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව කුඩා හෝ වතු අධිකාරිය, ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, පොල් සංවර්ධන මණ්ඩලය, රබර් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතනවලින් සංවර්ධන හා පුහුණු</p>	<p>මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, CV, DS, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ සහ යලි පදිංචි කිරීමේ කමිටුව.</p>

<p>G 4 ප්‍රජා චක්‍රම</p> <p>ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් ඉදිකිරීම් නැතිවීම (පාසැල් විහාර, සායන, බිත්ති යනිදාය) යටිතල පහසුකම් (ප්‍රදේශය පාරවල්, අඩි පාරවල්, පාලම්, වාරිමාර්ග, ජල ස්ථාන, හෝ ප්‍රජා අත් පොම්ප යනාදිය) පොදු සම්පත් ජල සැපයුම්, ප්‍රජාවන ලැහැඹි.</p> <p>ව්‍යාපෘතියේ මැදිහත්වීම නිසා ඇතිවන යම් අනපේක්ෂිත අයහපත් බලපෑම්</p>	<p>ප්‍රජා දේපල, යටිතල පහසුකම් හෝ සම්පත් අයිති හෝ ඵයින් ප්‍රයෝජන ලබන, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ, නාගරික සභා කොට්ඨාශ ගම පලාතේ ප්‍රජාව හෝ පලාත් අධිකාරිය.</p>	<p>ගොඩනැගිලි, ඉදිකිරීම්, යටිතල පහසුකම් සහ පොදු දේපල සම්පත් දැනට ඇති තත්වයට හෝ වඩා හොඳ තත්වයකට බලපෑමට ලක්වන ප්‍රජාව සිටින ස්ථානයේ නැවත ඇති කිරීම හෝ බලපෑමට ලක්වන්නන් සහ අදාල බලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කොට හඳුනා ගන්නා විකල්ප තැනක ඇති කිරීම හෝ නැවත ලබාදීමේ මුඛ වියදුම අනුව (මුදලින්) ගෙවීම සහ ප්‍රජා සම්පත් වලට ඇති ප්‍රවේශය යළි ඇති කිරීම.</p> <p>ව්‍යාපෘතියේ ඇතිවන අනපේක්ෂිත විපාක ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ එකඟ වී ඇති නියමයන් වල සාමාර්ථය මත පදනම්ව ලේඛන ගත කිරීම සහ සැහැල්ලු කරනු ලැබේ.</p>	<p>ලබා ගැනීමට සහාය</p>	
---	---	---	------------------------	--

--	--	--	--	--

වගු A

උප ව්‍යාපෘති කොට්ඨාශ වල ඉඩම් වටිනාකම

ප්‍රා/ලේ කොට්ඨාශය	වෘත්ත	.ඉඩම් රු.	නේවාසික ඉඩම් රු.	
නුවරඑළිය	50,000	250,000	25,000	100,000
වැලිමඩ	40,000	125,000	15,000	50,000
හාලිඇල	3,000	75,000	25,000	50,000

වගු B

පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවේ ඉඩම් සහ ඉදිකිරීම් සඳහා භාවිතා කල අනුපාතිකය

විෂය	ඒකකය	සාමාන්‍ය අනුපාතිකය රු/ඒකක	විෂය	ඒකකය	සාමාන්‍ය අනුපාතිකය/රු.ඒකක	
නේවාසික ඉඩම්	පර්චස්	50,000	ඉදිකිරීම් පලමු පංතිය	වර්ග අඩි	3250	
වෘත්ත ඉඩම්	පර්චස	75,000	ඉදිකිරීම් දෙවන පංතිය		2750	
කෘෂිකාර්මික ඉඩම්	පර්චස	5,000	ඉදිකිරීම් තුන්වන පංතිය		2500	
නේවාසික/වෘත්ත	පර්චස	60,000	බිත්ති ගඩොල්, කොන්ක්‍රීට්		500	
සංස්ථා ඉඩම් හේ වතු	පර්චස	5,000	පලතුරු ගස්		3500	
සංස්ථා සතු වෘත්ත ඉඩම්	පර්චස	75,000	දැව ගස්		5000	
ආගමික ඉඩම්	පර්චස	50,000				

10.3 විෂය අනුව ඇස්තමේන්තු ගත පිරිවැය විස්තර 10 A වගුවෙන් දැක්වේ.

විෂය අංකය	විෂය	ගණන	ඒකක	රු/ඒකක	එකතුව රු.	එකතුව ඩොලර්
ඉඩම් හා උපවන්දි	කෘෂිකාර්මික ඉඩම්	331		5000	1655000	15045.5
	පදිංචි ඉඩම්	5148		50000	257400000	2340000
	වානිජ ඉඩම්	1054		100000	79050000	718636
	වානිජ/නිවාස	99		60000	5940000	54000
	තේවතු සංස්ථාවට අයිති ඉඩම්	1017		5000	5085000	46227
	සංස්ථාවට අයිති වානිජ ඉඩම්	1458		75000	109350000	994091
	ාගමික ඉඩම්	174		8000	8700000	79091
	ස්ථිර					598591
	නිවාස පළමු පංතිය	20260		3250	65845000	525057
	නිවාස දෙවන පංතිය	20275		2750	55756250	166000
	නිවාස/වෙළඳසැල්	6640		2750	18260000	1712273
	වෙළඳසැල්	75340		2500	1888550000	414773
	වෙනත් ඉදිකිරීම් තුන්වන පංතියේ	36500		1250	45625000	221259
	ද්විතීය ඉදිකිරීම්	48667		500	24338500	353664
ආදායම් නැතිවීම සතු වන්දි	ව්‍යාපාර ආදායම	519		75000	38925000	33136
	කෘෂිකාර්මික ආදායම්	243		15000	3645000	186000
	වැටුප් නැතිවීම	682		30000	2046000	15559
ගස්	පලතුරු ගස්	489		3500	1711500	61360
	දැව	1350		5000	6750000	30909
අළුත් නැනක පිහිටුවීමේ සහ ආදායම් යළි යථා තත්වයට පත් කිරීමේ දීමනාව	ආදායම් මාර්ග සැදීම	85		40000	3400000	
	විස්ථාපනය වීමේ දීමනා	108				
	අන් නැනක පිහිටුවීමේ දීමනාව	85				
	යැපීම් දීමනා	193*4*3				
	ජවනෝපාය යළි නතා සිටුවීමේ දීමනා	193				
	වෘත්තීය පුහුණු දීමනා	193*2				
	විශේෂ දීමනා	125				
බාහිර මානනය		24*2		55000		
උප එකතුව						
පරපාලන වියදම් 2.5%						
අවිනිශ්චිත වියදම්						

